

VAJNORSKÉ *novinky*

Dvojmesačník občanov
mestskej časti
Bratislava-Vajnory

11 – 12 / 2023
ročník XXIX
—
nepredajné

*Veselé Vianoce
a šťastný nový rok*

V čísle sa dočítate

- Str. 3** Príhovor starostu;
Vajnory privítali starostov všetkých bratislavských mestských častí
- Stana 4 Naplnil sa čas
- Str. 5** **Čo na to starosta?**
- Str. 6 Starosta rok po voľbách diskutoval s občanmi Vajnor
- Str. 7. – 9** **Udialo sa od volieb**
- Str. 10 Mikuláš po roku opäť zavítal
- Str. 11** **Participatívny rozpočet na rok 2024**
- Str. 12 Stavba Senior domu je dokončená; Prečo treba nosiť reflexné prvky počas zimných mesiacov
- Str. 13** **Prekládka cyklolávky ponad Šúrsky kanál; Budme ohľaduplní k prírode, občanom aj verejným priestorom**
- Str. 14 O cestách a chodníkoch; Na oslave jubilatov sme privítali aj najstaršieho obyvateľa Vajnor
- Str. 15** **Koledy, koledy, kde sa zjavili?**
- Str. 16. – 17 Vajnorský širáček 2023;
Knížne tipy pre deti a ich rodičov
- Str. 18. – 19** **Príbehy vajnorského ornamentu (19)**
- Str. 20. – 22 Hovoríme s JUDr. Ľubomírom Jurigom Branikovičom, vnukom Ferdiša Jurigu „Kto luže, ten krade“, hovoril môj starý otec
- Str. 23** **Historiky zo skautského snemu. Čo to vlastne je?**
- Str. 24. **Návšteva Slovenskej národnej galérie v Bratislave**
- Str. 25** **Vianočný stolnotenisový turnaj; EDUdrama. Príbeh stromu alebo Tobiáš; Šikovné jazyčky**
- Str. 26. – 27 O odbornej starostlivosti o nohy hovoríme s podologičkou Elenou Pajdlhauserovou. Skúma súvislosti, hľadá príčiny, ponúka riešenia
- Str. 28** **Púť do Talianska**
- Str. 29 Pozor, bodkovaný pes!; Jesenné upratovanie; Futbalový turnaj v školskom klube detí
- Str. 30** **Sviatok patróna našej školy**
- Str. 31 Tatársky poetický bift ek; Halloweenska prespávačka; Divadelno-výchovné predstavenie Hovor o tom!
- Str. 32** **Slávnosť uvítania detí do života, Stolnotenisový turnaj na ZŠ Kataríny Brúderovej**
- Str. 33 V areáli Alviano otvorili hokejbalové ihrisko;
- Str. 34. – 35** **Život FK Vajnory**
- Str. 36. – 37 Vajnorská futbalová cesta
- Str. 38** **Ohliadnutie za jesennou časťou sezóny**
- Str. 39 Plagát Reprezenačného plesu Mestskej časti Bratislava Vajnory
- Str. 40** **Galéria športových a kultúrnych podujatí v roku 2023**

CENNÍK INZERCIE

ROZMERY		CENA V EUR	
		bez DPH	s DPH
a)	1 strana: 21 × 29,7 cm	440,00	528,00
b)	1/2 strany: 19 × 13 cm	260,00	312,00
c)	1/4 strany: 9 × 13 cm	140,00	168,00
d)	1/8 strany: 6 × 9 cm	90,00	108,00
e)	1/16 strany: 4,5 × 6 cm	60,00	72,00
f)	cena plošného inzerátu atypických rozmerov (za 1 cm ²)	1,40	1,68
g)	Komerčná riadková inzercia (predám, kúpim, služby a pod.) za 1 slovo (tel. číslo = 1 slovo)	0,75	0,90
Politická inzercia: 1,5 násobok ceny bežnej inzercie vo Vajnorských novinkách			
Zľavy: Pri opakovanom uverejnení inzerátu 3 až 4 krát za sebou: zľava 10 %; 5 a viackrát za sebou = zľava 20 %			

ZBAVTE SA STARÝCH SPOTREBIČOV EKOLOGICKY A ZDARMA!

Vašu starú práčku, chladničku, mikrovlnku alebo iný spotrebič zo skupiny bielej techniky vám zadarmo vyzdvihneme priamo z vašej adresy a odvezieme na ekologickú recykláciu.

Navštívte www.zberelektroodpadu.sk a objednaj si bezplatný odvoz starého spotrebiča priamo z vašej adresy.

DÔLEŽITÉ KONTAKTY

Hlásenie porúch BVS: 0800 121 333

Hlásenie porúch ZSE: 0800 111 567

Hlásenie porúch VO: 02/63 81 01 51

Hasičská služba: 150, 112, Záchraná služba: 155, 112

Mestská polícia: 159, Havarijná služba: 0123

OLO: 02/50 11 01 11

MIESTNY ÚRAD

Mestská časť Bratislava-Vajnory, Roľnícka 109, 831 07 Bratislava

Tel. číslo do digitálnej ústredne: 0850 24 25 24

e-mailová adresa: vajnory@vajnory.sk

**VAJNORSKÉ
NOVINKY**

e-mail: redakcia@vajnory.sk

Internetová adresa:

www.vajnory.sk

Dvojmesačník obyvateľov mestskej časti Bratislava-Vajnory. Vydavateľ: Mestská časť Bratislava-Vajnory, Roľnícka 109, 831 07 Bratislava IČO: 00304565 ISSN 1339-0201. Registračné číslo: EV 3049/09. Redakcia: MÚ Vajnory, Roľnícka 109, 831 07 Bratislava. Náklad: 2 200 výtlačkov. Nepredajné. Uzávierka 6. 12. 2023, Vydané 20. 12. 2023, číslo 11–12/2023, ročník XXIX. Dátum uzávierky nasledujúceho čísla 6. 2. 2024 Číslo zostavil: PhDr. Stanislav Bachleda. Redakčná rada: predsedníčka Ing. Soňa Molnárová, členovia: Ľubica Mešková, Juraj Zeman, Martin Maťko, Helena Paulenová Jazyková úprava: Mgr. Jela Lukyová Tlač: KASICO, a. s., Hagarova 9, 831 51 Bratislava Inzeráty: redakcia@vajnory.sk. Vydavateľ nezodpovedá za obsah inzerátov. Redakcia nevracia nevyžiadané rukopisy a fotografie. Za obsah jednotlivých príspevkov zodpovedajú v plnom rozsahu autori. Názory autorov a redakcie nemusia byť totožné.

Hľadajme cesty k sebe nielen cez Vianoce

S blížiacim sa koncom roka sa patrí bilancovať, pozrieť sa ako sme zvládli výzvy, ktoré nám do cesty postavil život v uplynulom roku. Rok 2023 bol nepochybne bohatý na udalosti a mnohé z nich by stačili na samostatné knihy.

Zápasili sme s energetickou krízou, doznieva covid, trápi nás inflácia, zvolili sme si nový parlament a vládu, pokračuje vojnový konflikt u nášho východného suseda, kríza na Blízkom východe a čelili sme utečeneckej kríze.

Udalosti z „vonku“ však dopĺňali mnohé vajnorokské pozitívne aktivity. Finišuje škola, rozbehli sme Seniordom, zveľaďovali verejné priestranstvá a plno ďalších drobností, ktoré robia život v našej mestskej časti krajším a lepším.

Náš život vo Vajnoroch je však neoddeliteľný od toho, čo sa deje vonku. Aj krátky výpočet udalostí doma a vo svete nám ukazuje, že rok 2023 nám dal naozaj zabrať. Nedoprial nám úľavu, na ktorú už všetci tak dlho čakajú, keď nás doma pozatvárala pandémia a do slovníkov sa nám vkradli nové dovtedy neznáme slová ako lockdown, plávajúci medián, celoplošné testovanie a podobne. Treba otvorene povedať, že súčasníci doteraz neboli s takýmito neustálymi náporami na psychiku konfrontovaní, neboli sme na ňu trénovaní a reagujeme na ňu rôzne. Udalosti bežia za posledné dva-tri roky tak rýchlo, keď kríza strieda krízu, že ako-

si nemáme čas ani len vyhodnotiť ako sme obstáli, čo sa osvedčilo, čo by sme robili inak. Život nás skúša tak rýchlo, že leďva sa zmobilizujeme na to, aby sme nejak obstáli v novej skúške, na iné nie je energia. Niektorí sa uzavrujú sami do seba, iní si zas frustráciu riešia nezmyselnými výlevmi na sociálnych sieťach.

Aj mne sa pri bilancovaní uplynulého roka zlievajú udalosti tak, že za pár týždňov bude ťažké pospomínať si a porozplietaf, čo sa kedy a ako presne dialo. Čo mi však v pamäti ale ostane určite, že všetko sa dá zvládnuť, keď máte pri sebe ľudí, o ktorých sa viete oprieť, s ktorými dokážete otvorene komunikovať a hľadať kompromisy a reálne riešenia. A som rád, že takých je vo Vajnoroch stále väčšina.

Za mňa dali tvár roku 2023 ľudia, ktorí dokázali nehľadiť len egoisticky na seba, ale dokázali sa zamyslieť aj nad prínosom pre svoju komunitu, alebo aj pomôcť ľuďom, ktorých stretli prvýkrát a zrejme ich už ani nikdy nestretnú. Je medzi nami stále veľa takých, ktorí sú ochotní pomôcť bezmennému utečencovi zo Sýrie, naplnia ma to nádejou, že budeme vedieť pomôcť aj sami sebe, ak to bude opäť potrebné.

Blížia sa Vianoce, sviatky pokoja a radosti. Želám vám všetkým, aby sme pohodu, solidaritu, ústretovosť, dobré slovo preniesli z domovov aj do škôl, na pracoviská, prste do každodenného života aj v nesviatočný čas. Život pred nás opäť môže postaviť nečakané prekážky, ktoré zvládneme určite ľah-

šie, ak budeme vedieť, že sa oprieť môžeme nielen o rodinu, ale aj o všetky komunity okolo nás. To že sme výzvy zvládli dôstojne nám v spomienkach ostane, aj keď udalosti začnú pomaly blednúť.

Silnejšiu a zomknutejšiu komunitu Vajnorákov, našich obyvateľov, ktorí sa vedú aktívne zapojiť do diania, pomáhať si navzájom a aj iným, potrebujeme viac ako doteraz. Ak k sebe budeme hľadať cestu nielen na Vianoce, ale po celý rok, ak sa dokážeme pokojne a vecne rozprávať a hľadať spoločné riešenia, niet pochýb, že urobíme Vajnory znova ešte lepším miestom pre život.

Michal Vlček,
starosta

Vajnory privítali starostov všetkých bratislavských mestských častí

Text: redakcia Snímka: archív

V piatok 8. decembra sa na miestnom úrade vo Vajnoroch konala výnimočná udalosť - zasadnutie Regionálneho združenia mestských častí Hlavného mesta SR.

„Vajnory sú zo všetkých častí Bratislavy najjedinečnejšie, pretože si stále zachovávajú unikátny charakter dediny v meste. Týmto slovami som dnes na pôde miestneho úradu privítal účastníkov stretnutia, ktorými boli starostovia, zástupcovia magistrátu hlavného mesta, Bratislavského samosprávneho kraja a Združenia miest a obcí Sloven-

ska“, povedal starosta Vajnora Michal Vlček. Hostia vo Vajnoroch rokovali o veciach, ktoré sa týkajú rozvoja mesta, mestských častí, a o problémoch, ktoré nás čakajú. Diskutovali aj o celkovej situácii v samospráve a na Slovensku a ako sa so situáciou vyrovnávajú tak, aby mestské časti aj napriek ťažkému obdobiu vedeli udržať kvalitu služieb pre svojich obyvateľov.

So zástupcami samosprávneho kraja starostovia mestských častí zas hovorili hlavne o novom programovom období, ktoré chceme využiť tak, aby sa peniaze z Európskej únie využili hlavne na prospech obyvateľov a zabezpečili ďalší rozvoj všetkých častí hlavného mesta.

Naplnil sa čas

Jedna vložka, druhá vložka, kto bol dobrý, ten sa dočká. Všetko sa už ligoce, hurá, idú Vianoce. Ježiškovi napíšem, nech ti splní každý sen.

Text: Jozef Kováčik, farár

Čítal som raz o rozhovore človeka, ktorý prišiel navštíviť starého múdreho mnícha do jeho jednoduchej cely v kláštore. Prihovoril sa mu: „Otče, hovorí sa, že sa snažíte žiť tak, akoby ste mali umrieť hoc aj zajtra...“ – Hoci aj dnes, aj dnes... – odpovedal pokojne mních.

Slová tohto dialógu mi napadli, keď som nedávno pripravoval preklad a dabing spravodajského materiálu pre televízny magazín o tom, ako prežívajú súčasnú náročnú situáciu bratia františkáni vo Svätej Zemi. Už niekoľko mesiacov je krajina, v ktorej sa narodil Spasiteľ sveta, opätovne zmietaná vojnovým konfliktom. Ten znemožnil pútnikom, aby mohli prichádzať na sväté miesta spojené s príbehmi Starého i Nového Zákona. Prekvapi-

lo ma, že bratia františkáni i napriek tomu, že vedia, že turisti neprídu, denne otvárajú kostoly a posvätné miesta, akoby prísť mali. Vyjadrujú tým nielen túžbu po ich návrate, ale aj vieru, že Boh je pripravený prijať nás kedykoľvek.

Naplnil sa čas. Tak sa zvykne v biblickej teológii hovoriť o Vianociach. Naplnil sa čas prísľubu Boha, že v konkrétnom čase, ľuďom neznámom, no Bohom

pripravovanom, príde Spasiteľ. Prišiel. V podobe, v akej ho spoznali tí, ktorí mali čisté srdce.

A slúbil, že raz príde opäť. Kedy? Nevieme. Bude to opäť „jeho čas“. „Jeho rozhodnutie“. Bez vyhrážok a strašenia, ako to, žiaľ, niekedy majú ľudia radi a tak radi to „prorokujú“ najmä na prelome storočí či pri vojnových konfliktoch. Istota je v tom, že príde. – Ako a kedy, to je jeho rozhodnutím.

My žíme tak, aby sme mohli povedať ako ten staručký múdry mních. Aj dnes. Hoci aj dnes. S pohľadom nádeje, ktorú aj tieto Vianoce tak veľmi všetci potrebujeme.

Vianočný zvon tíško cinká, v Betleheme dieťa spinká. Dobrú pohodu vinšujeme vám, štedrosť a hojnosť vašim chalupám. V novom roku zdravie pevné, nech vám všetkým slúži verne.

Čo na to starosta?

Snímka: archív

› Čo považujete za najdôležitejšie z toho, čo sa Vám za uplynulý rok vo Vajnoroch podarilo urobiť?

Asi najdôležitejšie sú deti, naša budúcnosť. V tomto roku sme dokončili prístavbu Základnej školy Kataríny Brúderovej v hodnote 3,2 milióna eur. Aktuálne sa ukončilo kolaudačné konanie a nové priestory školy by mali začať slúžiť deťom už v najbližších dňoch. Myslíme aj na našich najstarších spoluobčanov a preto sme rozbehli výstavbu Seniordomu za viac ako milión eur. Stavba je hotová už teraz v decembri a pre seniorov bude k dispozícii už budúci rok.

Vzhľadom na to, že sme dedinou v meste, ktorá si uchováva svoje unikátne tradície sa snažíme udržiavať aj dedičstvo našich predkov, napríklad rekonštrukciu ďalšej časti Vajnorského ľudového domu, ktorá bude čoskoro otvorená. A samozrejme asi ani netreba pripomínať, že v auguste sme zvládli zatažkávaciú skúšku – obrovský hudobný festival Lovestream za účasti svetových hudobníkov, vďaka ktorým sa meno našej mestskej časti dostalo do celého sveta.

Snažíme sa zveľaďovať aj verejné priestranstvá. Vybudovali sme ulicu Široká, ako príklad modernej ulice 21. storočia a v podobných infraštruktúrnych projektoch budeme pokračovať, rovnako aj v našej starostlivosti robiť Vajnory zelenými. Do budúcnosti máme pripravené aj projekty výsadby nových stromov, ale aj zavádzanie nových dôležitých vodozádržných opatrení.

Rozvíjame šport a športovú infraštruktúru. Vyrýjali sme napríklad snahy na záchranu futbalového ihriska. Ale myslíme aj na nové športy a nedávno sme s podporou magistrátu hlavného mesta otvorili nové hokejbalové ihrisko v lokalite Alviano a zmenili tak pustú lokalitu na živé miesto.

› Po minulú zimu bola v lokalite Alviano v prevádzke ľadová plocha. Bude aj túto zimu, a ak nie, kedy s ňou môžeme počítať?

Túto otázku dostávam s nastupujúcou zimou od športovania chtivých Vajnorákov často. Tento rok však, podobne ako tomu bolo aj minulú zimu bohužiaľ neplánujeme prevádzkovať ľadovú plochu. Hlavným dôvodom je vysoká cena energií a pri mimoriadne vysokej nákladnosti prevádzky ľadovej plochy si to dovoliť nevieme –

Starosta MČ Vajnory M. Vlček

podobne ako mnohé ďalšie ľadové plochy v iných mestách a obciach, ktoré prevádzkované nebudú.

Aktuálne však pracujeme na zámere vybudovať novú ľadovú plochu, s novou technológiou s významne nižšou nákladovosťou a hlavne aj trvalým prekrytím, čo umožní aj pri súčasných klimatických podmienkach a vysokých nákladoch prevádzkovať ju dlhší čas. Záleží mi na tom aj ako bývalému hokejovému rozhodcovi a stále rekreačnému hráčovi hokeja, preto urobím aj s kolegami na úrade všetko preto, aby sme mohli čo najskôr sprevádzkovať efektívnu a energeticky úspornú novú ľadovú plochu.

› Podarilo sa dokončiť dostavbu Základnej školy Kataríny Brúderovej, Seniordom... Čakajú aj v budúcom období našu mestskú časť nejaké väčšie investičné projekty, prípadne iné významné aktivity?

Toto bola jedna z dôležitých tém aj počas mojej verejnej diskusie s občanmi Vajnor. Spomením to najdôležitejšie, čo chystáme. Záleží nám najmä na doprave – tak pre cyklistov, ako aj na cestnej infraštruktúre a verejnej doprave. Postupujeme, čo sa týka projektových dokumentácií na cyklotrasy Pri mlyne a tiež Rybničná, ktorá spojí centrum Vajnor s lokalitou Rybničná a mestskou časťou Rača. Rovnako pracujeme aj na zámere cyklotrasy, ktorá prepojí železničnú stanicu s električkou na Zlatých pieskoch a s prepojením aj na Ivanku pri Dunaji.

Za dôležité tiež považujem to, aby sme tlačili kompetentných k vybudovaniu Sever-

ného obchvatu Vajnor, čím by sme vylúčili nákladnú dopravu z Roľníckej. Vybudujeme integrované parkovisko na stanici, budeme pokračovať v modernizácii zastávok MHD.

Bude nám aj naďalej záležať na ekológii vo Vajnoroch. Budú pribúdať nové kríky, stromy, kvetinové záhony a budeme pokračovať aj v projektoch vodozádržných opatrení. A aby som bol aj konkrétny – vodozádržné opatrenia pribudnú v lokalitách Park pod lipami, Roľnícka ulica – námestie, okolie budovy Miestneho úradu, či areál Materskej školy na Koniarkovej ulici.

Pri územnom plánovaní sa budeme aj naďalej tak ako doteraz snažiť o zachovávanie rovnováhy medzi tradičným a novým. Dôležitá je aj podpora detí, mládeže a športu. Budeme modernizovať detské ihriská, zveľaďme lokalitu na Šaldovej ulici. Chceme tiež vybudovať energeticky úspornejšiu ľadovú plochu v lokalite Alviano, o čom som hovoril aj v predchádzajúcej otázke. Vytvoríme oddychové miesta pri cyklotrase JuRaVa a budeme všestranne podporovať aj rozvoj športov, o ktoré bude v našej mestskej časti záujem. Na tie budeme myslieť aj pri plánovaní našich investičných aktivít.

A myslíme aj na bezpečnosť našich spoluobčanov. Budeme sa starať o lepšie osvetlenie a bezpečnejšie chodníky. Vybudujeme aj nové kamery v lokalitách Pri Starom letisku, Rybničná, Široká a Zberný dvor.

V prípade otázok kontaktujte:
starosta@vajnory.sk

Starosta rok po voľbách diskutoval s občanmi

Text: Miestny úrad Bratislava–Vajnory
Snímky: archív

Už uplynul rok od komunálnych volieb, kedy si občania zvolili starostu a poslancov miestneho zastupiteľstva. A preto hlavnými témami verejnej diskusie starostu mestskej časti Bratislava-Vajnory Michala Vlčeka s občanmi boli odpočet prvého roku volebného obdobia a vízia pre Vajnory na ďalšie roky.

„Vo voľbách sme kandidovali s naším programom a víziou Vajnor, a preto považujem za férové sa s Vami otvorene porozprávať, čo sa nám za tento rok podarilo, čo pripravujeme a akú máme víziu na ďalšie roky pre našu mestskú časť“, povedal starosta Vlček v úvodnom slove.

Vajnory sa dlhodobo usilujú byť otvorenou samosprávou. Pravidelne robíme stredy s občanmi, máme novú webovú stránku, informácie poskytujeme prostredníctvom aplikácie, máme online verziu Vajnorských noviniek, otvorené zasadnutie miestnych zastupiteľstiev a napriek tomu, že sme malou mestskou časťou, môžu občania tieto prenosy sledovať priamo online. Takéto verejné diskusie s občanmi, ako bola na konci februára, budú prebiehať aj počas najbližších rokov.

Na stretnutí starosta oboznámil občanov aj s víziou Vajnor na ďalšie roky. Jednou z najdôležitejších oblastí je doprava. Postupujeme v projektových dokumentáciách na cyklotrasu Rybníčná, ktorá spojí centrum Vajnor s lokalitou Rybníčná a mestskou časťou Rača. Rovnako chceme pripraviť aj cyklotrasu na Zlaté Piesky s prepojením na Ivanka pri Dunaji.

Mestskej časti bude aj naďalej záležať na ekológii vo Vajnoroch. Pribudnú nové kríky, stromy, kvetinové záhony a budeme pokračovať aj v projektoch vodozádržných opatrení. Pri územnom plánovaní sa vždy snažíme o zachovávanie rovnováhy medzi tradičným a novým.

Dôležitá je aj podpora detí, mládeže, športu i našej tradície a kultúry. Záleží nám na transparentnom a efektívnom hospodárení. Naďalej budeme zvyšovať kvalitu služieb pre občanov a snažiť sa zvyšovať ich bezpečnosť a poriadok v našej mestskej časti. Prezentáciu s odpočtom toho, čo sa za prvý rok vo Vajnoroch podarilo, môžete nájsť na stranách 7 – 9. Pokračovanie prezentácie z víziou toho, na čom pracujeme, prinesieme v ďalšom čísle Vajnorských noviniek.

*Na Vianoce, keď svet
stíchne, nech Vám Božie
dieťa vdýchne, pokoj,
radosť, dobrú voľu
a nielen v túto svätú
chvíľu, ale každú chvíľu
deň v roku...*

Udialo sa od volieb

Odpočet mestskej časti Bratislava-Vajnory vo fotografiách

Dokončili sme prístavbu Základnej školy Kataríny Brúderovej v hodnote 3,2 milióna eur. Aktuálne prebieha kolaudačné konanie.

Úspešne sme rozbehli výstavbu Senior domu za viac ako milión eur. Stavba hotová už v decembri, k dispozícii pre seniorov bude budúci rok.

Napreduje aj rekonštrukcia národnej kultúrnej pamiatky Vajnorský ľudový dom. Po kolaudácii bude čoskoro otvorený.

Zveľaďujeme verejné priestranstvá. Vybudovali sme ulicu Široká ako príklad modernej ulice 21. storočia.

Robíme Vajnory zelenšími. Pravidelne po celý rok pribúdajú nové kvetinové záhony. Zaviedli sme službu Zelený taxík. Pripravujeme vodozadržné opatrenia

Rozvíjame šport a športovú infraštruktúru v našej mestskej časti. Otvorili sme nové hokejbalové ihrisko. Vyvýjali sme snahu na záchranu futbalového ihriska Vajnory.

Uchováваме unikátne tradície Dediny v meste. Spojili sme tradičné dožinky a hody do jednej veľkej akcie Dni Vajnory. Podporujeme spolky a združenia. Udržiavanie keramickej dielne.

Vo Vajnoroach bol veľký hudobný festival Lovestream.

Reagovali sme na parkovacu novetu. Snažili sme sa a snažíme sa uchovať aspoň časť parkovacích miest po nadobudnutí účinnosti zákona zjednosmerním ulíc.

Zvyšujeme bezpečnosť v našej mestskej časti. Podarilo sa nám zabezpečiť zákaz vjazdu nákladných vozidiel, ktoré ohrozovali chodcov cez ulicu Príjazdná.

Riešili sme krízové situácie namiesto štátu. Celú jeseň a zimu sme riešili migračnú krízu, snažili sme sa, aby boli migranti sústredení na jednom mieste a neblúdili ulicami Vajnor.

Mikuláš po roku opäť zavítal do Vajnor

Navštívil deti aj seniorov

Text a snímky: redakcia

V utorok 5. decembra sme v našej mestskej časti, tak ako to už býva zvykom, privítali v predvečer jeho sviatku ozajstného Mikuláša, ktorý prišiel balíčkami potešiť všetky naše deti. Pre každý prípad sme pre „neposlušníkov“ mali na pódiu pripraveného čerta s verným anjelom.

Spolu s príchodom Mikuláša sme osvetlili náš tradičný vianočný stromček v Parku pod lipami, čím sme aj do našej dediny v meste vtiahli čaro Vianoc.

Priamo na Mikuláša zas mali radosť aj naši seniori. Starosta Michal Vlček a jeho zástupkyňa Soňa Molnárová priniesli do Senior domu okrem tradičných dobrôt pre našich najstarších a ich psíka Bellu aj dobrú správu o tom, že stavba nového domu sociálnych služieb je už takmer dokončená a záujemcovia sa budú môcť hlásiť už v priebehu budúceho roka.

*My sme deti malíčké,
sníčky máme v hlavičke.
Snívame o darčekomch,
čo budú pod stromčekom.
Ja chcem bábu, ja chcem
vláčik, ja chcem slona,
ja chcem kočik.*

Študenti STU opäť vo Vajnoroch

Text a snímka: redakcia

V jedno novembrové piatkové popoludnie navštívili našu mestskú časť študenti Fakulty architektúry a dizajnu Slovenskej technickej univerzity. Ide o súčasť našej vzájomnej spolupráce, ktorá pokračuje už druhý rok.

Jej výsledkom bude návrh nového loga dizajn manuálu pre mestskú časť. Študenti sa preto boli nadýchať atmosféry Vajnor, naživo si pozrieť architektúru, tradície a okolitú prírodu. Prvé spracovania návrhov budú k dispozícii už v januári. Mestská časť Bratislava–Vajnory opätovne plánuje ich verejnú prezentáciu na konci školského roka, tak ako to bolo aj v prípade spolupráce týkajúcej sa Nemeckej doliny.

Participatívny rozpočet na rok 2024

Návrhy treba zaslať do 15. februára 2024

Voskotopka vo vajnorskej včelnici bola inštalovaná začiatkom decembra

Text: redakcia

Aj tento rok vám ponúkame možnosť podieľať sa na využití prostriedkov z vajnorského rozpočtu na projekty, ktorými chcete vylepšiť a skrásliť našu mestskú časť.

TERMÍNY PRÍPRAVY A REALIZÁCIE PARTICIPATÍVNEHO ROZPOČTU V MESTSKEJ ČASTI BRATISLAVA-VAJNORY PODĽA NOVÉHO VZN:

1. PRÍPRAVA

► PRIHLASOVANIE PROJEKTOV

20. 1. 202X – 15. 02. 202X

► PRESKÚMANIE REALIZOVATEĽNOSTI A UDRŽATEĽNOSTI

15. 2. 202X – 28. 2. 202X

2. ROZHODOVANIE

► HLASOVANIE

1. 3. 202X – 30. 3. 202X

► VYHLÁSENIE VÝSLEDKOV

31. 3. 202X

3. REALIZÁCIA

► REALIZÁCIA PROJEKTOV

1. 4. 202X – 15. 12. 202X

4. HODNOTENIE

► HODNOTIACA SPRÁVA

Do 31. 1. 202X*

PRIHLASOVANIE PROJEKTOV

Projekty a zadania možno prihlásiť v období od 20. januára do 15. februára 2024

na predpísanom formulári, ktorý bude dostupný v podateľni miestneho úradu a v elektronickej podobe na web stránke mestskej časti, v aplikácii a na sociálnych sieťach.

Projekt musí spĺňať nasledovné podmienky: Musí mať verejnoprospešný charakter, udržateľný po dobu minimálne 5 rokov, v súlade s platnou legislatívou, úplný, zrozumiteľný, určitý, technicky a časovo realizovateľný do 15. decembra. Nesmie obsahovať žiadne diskriminačné alebo hanlivé prvky. Nevyžaduje nadobudnutie vlastníctva pozemku, musí byť realizovaný na pozemkoch mestskej časti Bratislava-Vajnory, na pozemkoch v správe mestskej časti Bratislava-Vajnory, alebo na verejne dostupných priestranstvách. Presné pravidlá nájdete vo VZN č. 3/2023 o pravidlách participatívneho rozpočtu Mestskej časti Bratislava-Vajnory.

Z PARTICIPATÍVNEHO ROZPOČTU BOLI OD ROKU 2014 VYTVORENÉ MNOŽSTVO ZAUJÍMAVÝCH PROJEKTOV:

ROK 2014:

- Vajnorské trhovisko
- Letné Open – air kino v Parku pod lipami
- Vybudovanie doskokovej zóny pod preliezkami na ZŠ Kataríny Brúderovej

ROK 2015:

- Interiérové vybavenie pre miestnu knižnicu

ROK 2016

- Zakúpenie bočných a zadných závesov (výkrytov) do Domu kultúry Vajnory pre potreby miestnych spolkov a pre potrebu usporiadania rôznych koncertov pre deti a dospelých
- Zakúpenie interiérového vybavenia pre miestnu knižnicu, druhá etapa výmeny regálov

ROK 2017:

- Vytvorenie pitnej fontány na detskom ihrisku
- Kultivovaný prístup k Vajnorským jazerám od nadchodu pri ŽST Vajnory
- Nové vybavenie na detské ihrisko

ROK 2018:

- Workout ihrisko v areáli Alviano
- Ochranná sieť medzi hádzanárskym a volejbalovým ihriskom
- Doplnenie javiskovej techniky do Domu kultúry Vajnory, svetelnej a zvukovej aparatúry, dorobenie zvukovej réžie

ROK 2019:

- Nové hracie prvky na ihrisku Koniarkova
- Zkultivovanie zberného hniezda (estetické ohradenie) na ul. Tomanova
- Odhlučnenie sál v DK Vajnory

ROK 2021:

- Výsadba stromov do mobilných kontajnerov
- Cyklostanoisko (umiestnenie servisných cyklostojanov)
- Turistická mapa obce

ROK 2022:

- Nové pieskovisko na budúce detské ihrisko Šinkovské
- Dopadová plocha pre deti v areáli ZŠ Kataríny Brúderovej
- Vytvorenie väčšieho zatieneného priestoru na detskom ihrisku Koniarkova pomocou výsadby stromov alebo iného riešenia

ROK 2023:

- Domček so šmykľavkou na detské ihrisko na Príjazdnej v lokalite Šinkovské
- Vybudovanie vodnej steny v Parku pod lipami
- Voskotopka nerezová s plynovým horákom na 10 – 20 rámkov na získavanie vosku zo včelích plastov do obecnej včelnice

Stavba Senior domu je dokončená

Text: redakcia
Snímky: archív

Koncom novembra sa na stavbe Senior domu uskutočnil kontrolný deň za účasti zástupcov mestskej časti, zhotoviteľa a stavebného dozoru. Financie na stavbu nového Senior domu mestská časť úspešne získala z fondov Európskej únie prostredníctvom Integrovaného regionálneho operačného programu.

„Teší ma, že kľúčový projekt, aby sme našim seniorom poskytovali moderné a komfortné služby hodné 21. storočia, sa blíži do svojho finále. Na kontrolnom dni na stavbe Senior domu som zažil príjemné prekvapenie. Spolu s kolegami musím skonštatovať, že stavba hladko napreduje a za pár mesiacov sa ju podarilo takmer kompletne postaviť,“ povedal starosta mestskej časti Bratislava-Vajnory Michal Vlček.

Pracovníci zhotoviteľa na prelome mesiacov ešte dokončovali vonkajší areál, hotové sú chodníky a uskutočňovali sa aj ďalšie práce. Čo sa týka interiéru, dolaďovalo sa vnútorné vybavenie, prípojky na elektrinu, plyn aj vodu, vybavenie kúpeľní, schodiská. Hotová je aj výťahová šachta a samotný výťah prišiel v prvej polovici decembra.

„Držme si palce, nech aj ďalej napreduje všetko ako doteraz a toto zariadenie

pre našich najstarších spoluobčanov, ktorí tieto služby potrebujú, bude k dispozícii budúci rok!“ pripomenul Michal Vlček.

V prvej polovici budúceho roka sa bude nový Senior dom zariaďovať a od polovice nového roka by mal privítať prvých klientov. Informácie o spôsobe prihlásenia budú zverejnené aj vo Vajnorských novinách, prihlášky sa budú prijímať až budúci rok. Všetky kapacity sú voľné a doteraz nie je nikto prihlásený.

V tie vianočné sviatky poviem vám vinš krátky: Pán Kristus je narodený, tak nebudme zarmútení, ale sa mu radujme a slávu prespevujme, to mu bude premilé, dá nám sviatky šťastlivé.

Prečo treba nosiť reflexné prvky počas zimných mesiacov

Text: redakcia

S príchodom zimného času, kedy slnko zapadá rýchlejšie, sa zvyšuje riziko nehôd a úrazov na cestných komunikáciách. Preto je dôležité, aby sme si uvedomili význam nosenia reflexných prvkov na našom oblečení, či už sme chodci, jazdíme na kolobežke alebo na bicykli.

Nosenie reflexných prvkov je preventívnym opatrením, ktoré nám pomôže vyhnúť sa nehode alebo kolízii. Keď sa stanete viditeľnejším, získate viac času na reakciu a ostatní účastníci cestnej premávky budú mať v tmavých podmienkach možnosť vás včas zaregistrovať.

V mnohých krajinách platia zákony, ktoré vyžadujú nosenie reflexných prvkov počas zimných mesiacov alebo keď je šero.

Ak máte deti, je veľmi dôležité, aby aj ony mali reflexné prvky na svojom oblečení. Deti sú na cestách zraniteľnejšie a ich vi-

diteľnosť je kľúčovým faktorom v ich bezpečnosti.

Celkovo platí, že nosenie reflexných prvkov na oblečení počas zimného posúvania času nie je len bezpečnostnou záležitosťou, ale aj morálnou povinnosťou voči sebe a ostatným na ceste.

V tomto období, keď tma začína skôr, je dôležité, aby sme robili všetko pre to, aby sme zvýšili našu viditeľnosť, a tým prispeli k celkovej bezpečnosti na cestách.

Prekládka cyklotrávky ponad Šúrsky kanál

Text: Bratislavský samosprávny kraj, redakcia
Snímka: archív

Cestujúci z Vajnory smerom na Chorvátsky Grob si určite všimli veľký žeriav pri Šúrskom kanáli. Bol potrebný na prekládku cyklotrávky, ktorú uskutočňuje Bratislavský samosprávny kraj a bezpečne spojí Vajnory s cyklotrasou JuRaVa.

Lávka cez Šúrsky kanál bola postavená v roku 2016 ako spojnice cyklistického chodníka a chodníka pre peších z Vajnory do miestnej časti Čierna Voda v obci Chorvátsky Grob. Cyklotrávka preklenula Šúrsky kanál v súbehu s cestou III/1082 a mostom M7368 na tejto ceste. Kvôli výstavbe novej diaľničnej križovatky D4 a prekládke cesty III/1082 však vznikla nutnosť jej preloženia tak, aby cyklisti nemuseli križovať frekventovanú cestu. Pôvodná cyklotrasa sa zruší a posúva sa približne 60 metrov v smere proti toku Šúrskeho kanála. Na premostenie sa použije jestvujúca konštrukcia mosta. Nová poloha mosta je umiestnená kolmo na tok kanála, a preto bude nutné pôvodnú konštrukciu skrátiť o 3 metre a upraviť na nové výškové usporiadanie.

Lávka pozostáva z dvoch častí. Pravá časť, nosník o dĺžke 24 m, je prostý priehradový nosník pripojený na konzolu ľavej časti lávky. Táto časť bude použitá bezo zmeny. Ľavá časť je navrhnutá ako nosník s konzolou. Táto časť bude skrátená o 3 metre. Na montáž cyklotrávky bude nutné použiť ťažšie mechanizmy a jednotlivé časti bude treba premiestniť ponad, resp. popod jestvujúci cestný most, ktorý sa nachádza približne 2 metre od tejto lávky. Ide

síce o premiestnenie len približne 60 metrov, ale jednotlivé diely je treba premiestňovať v celku, aj s mostovkou a zábradlím. Ľavý nosník meria 12 + 3 metra a váži 4 600 kg, podpera váži 400 kg a pravý nosník s dĺžkou 24 metrov váži až 8 100 kg.

Práce zastrešuje Správa ciest Bratislavského samosprávneho kraja. Zmluvná cena diela je 177 131,77 EUR. Prekládka by mala byť ukončená začiatkom budúceho roka. „Teším sa, že tento krízový bod začne byť pre mnohých cyklistov už čoskoro opäť bezpečný“, povedal pre Vajnorské novinky starosta mestskej časti Bratislava-Vajnory Michal Vlček.

Buďme ohľaduplní k prírode, občanom aj verejným priestorom

Text: Miestny úrad Bratislava-Vajnory
Snímka: archív

Popri našej práci sa, bohužiaľ, často stretávame aj s ľudskou hlúpostou, bezohľadnosťou a podobnými negatívnymi javmi, ktoré zneprijemňujú život všetkým v našej komunite, hazardujú so životným prostredím a neraz aj ohrozujú bezpečnosť.

Čierna skládka v lokalite Na bagri

Na náklady mestskej časti musíme počas roka odstraňovať rôzne čierne skládky, pneumatiky nanosené pred zberný zbor, chladničky vo vinohradoch, elektrospotrebiče v kríčkoch alebo sa stretávame s pravidelne ničeným dopravným značením. Vrcholom všetkého je asi prípad na tejto fotografii, kedy bandasky pravdepodobne s olejom, boli nájdené v prírode neďaleko vodnej plochy, ktorú mohli ohroziť.

Prosíme všetkých, aby boli ohľaduplní k svojim spoluobčanom, verejným priestorom a prírode. Aby odpady, nepotrebné veci a nebezpečné látky (!), vyhazovali a odnášali na miesta na to určené.

- ▶ **Opatrebované pneumatiky** môžu obyvatelia odovzdať v ktoromkoľvek pneuservise, u predajcu alebo distribútora pneumatík. Tieto subjekty sú totiž povinné postarať sa o ich likvidáciu, recykláciu alebo materiálové či energetické zhodnotenie.
- ▶ **Nepotrebnú a starú elektroniku** poprosíme odovzdať do elektropredajne.
- ▶ **Ostatné druhy odpadov je možné odovzdať v zbernom dvore OLO, a.s.**

Odstraňovanie neporiadku a čiernych skládok podstatne zvyšuje náklady mestskej časti a finančné prostriedky by sme určite vedeli využiť aj iným spôsobom.

Chráňme si spoločne naše prostredie, v ktorom žijeme, a nebuďme nevšímaví voči tým, ktorí ho poškodzujú.

O cestách a chodníkoch

Svojevoľne kresliť čiary na parkovanie nie je prípustné

Text: redakcia, **Snímky:** archív

V našej mestskej časti sú na viacerých miestach vodorovné dopravné značenia (vyznačené parkovacie čiary), o ktorých nerozhodol žiaden kompetentný správny orgán a sú dielom umeleckej činnosti niekoľkých spoluobčanov, ktorí budú mať pravdepodobne od dopravných inžinierov veľmi ďaleko.

Dopravné značenie si ani mestská časť nemôže kresliť na svojich cestách ako jej napadne, pretože ide o proces, do ktorého zasahujú viaceré orgány:

- V prvom rade musí existovať projekt na zmenu organizácie dopravy od dopravného inžiniera alebo projektanta.
- Následne sú potrebné stanoviská krajského dopravného inšpektorátu a správcu komunikácie.
- Až po následnom určení príslušným cestným správnym orgánom, v prípade Vajnory – dopravná komisia na magistráte, môže dôjsť k objednávke a realizácii dodávateľom. Máme dôvodné podozrenie, že tvorcovia týchto malieb uvedený proces neabsolvovali.

Zároveň si dovoľujeme upozorniť, že aj legálne vodorovné dopravné značenie je platné len v súvislosti so zvislým dopravným značením

Poprosíme preto uvedených samozvaných dopravných inžinierov a iných umelcov, aby upustili od tejto činnosti kreslenia rôznych čiar a nápisov na komunikáciách v našej správe.

Okrem toho, že na to nemajú žiadne oprávnenie a môže ísť o poškodzovanie cudzieho majetku, nemajú takéto čiary v praxi nijakú relevanciu a nikto ich rešpektovať nemusí, ani polícia. Takéto "značenie" zároveň nikoho neoprávňuje na zaparkovanie tam, kde je to v zmysle právnych predpisov zakázané.

Na oslave jubilantov sme privítali aj najstaršieho obyvateľa Vajnory

Snímka: archív

Október je už tradične mesiacom úcty k starším, a preto pravidelne na jeseň pozývame našich drahých seniorov na stretnutie jubilantov do domu kultúry.

Priznám sa Vám, že pri spoločných stretnutiach s nimi mám veľkú pokoru a rovnako rešpekt. Pokoru za všetko, za čo sme im ako mladšia generácia vďační. Za lásku, starostlivosť, podporu a istotu, ktorú nám dávali a dávajú. Počas našej mladosti nám boli v ťažkých časoch oporou a vo chvíľach radosti s nami zdieľali šťastné chvíle. Zaslúžia si veľký rešpekt, ako uchovávali a odovzdali nám hodnoty, tradície a históriu, ktoré tvoria našu kultúru. Vďačíme im za to, aké Vajnory boli a sú, a našou povin-

nosťou je naďalej ich zveľaďovať, aby sme ich aj my mohli jedného dňa odovzdať ďalším generáciám.

Zvlášť ma potešilo, že som mohol osobne privítať aj najstaršieho obyvateľa Vajnory Františka Bednára, ktorý sa tento rok dožil úctyhodných 96 rokov. Narodil sa ešte v roku 1927. Sledoval, ako sa naša krajina aj mestská časť menia a rozvíjajú a pamätá si veci, ktoré my mladší poznáme len z dejepisu.

Želám všetkým, aby stále, napriek svojmu veku, nachádzali nové a pekné sny a aby im na ich ceste slúžilo zdravie a neopúšťala ich dobrá nálada a pohoda.

Michal Vlček,
starosta mestskej časti
Bratislava-Vajnory

Koledy, koledy, kde sa zjavili?

Text: Stanislav Bachleda

Za zasrienenými oknami chalúp poletujú snehové vločky, spoza ktorých sa ozýva spev vianočných kolied. Je to dávny zvyk na slovenských dedinách, ktorý si pestujú už len zriedkavo niekoľkí nadšenci ľudového umenia, ale najmä zvykov a obyčají, ku ktorým neomylné patria koledy. Tieto vianočné piesne berieme ako samozrejmosť – dlho pred sviatkami, najčastejšie od prelomu októbra a novembra, sa nám dostávajú do uší pripomínajúc blížiac sa vianočné obdobie, ktoré nadobúda s pribúdajúcim časom viac hmotné než duchovné ponímanie sviatkov. Pritom koledy boli ešte nie tak dávno súčasťou len samotného vianočného obdobia, teda od Štedrého dňa do Troch kráľov.

Tento druh ľudovej tvorivosti má svoje korene dávno pred kresťanstvom, keď rôzne národy víтали slnovrat ako nádej do budúcich dní a období. Tieto tradičné zvyky sa k nám dostali z Blízkeho východu, neskôr z antického Ríma, v ktorom víтали príchod nového roka prejavmi žičlivosti, želaní i zblížovania sa ľudí. K nám, Slovanom, prichádzajú tieto ľudové zvyky južnou cestou ešte v čase pohanstva, avšak cirkev istú časť z nich prijala do svojho náboženského kalendára. V období stredoveku sa začína obsah kolied spájať s narodením Ježiša Krista a s betlehemskými tradíciami, ktoré s veľkým zánietením šíril svätý František z Assisi. Už v trinástom storočí sa jeho zásluhou dostali tieto prejavy obdivu malého Spasiteľa do celej Európy a neskôr aj na iné kontinenty. Piesne si s láskou a milostivými prejavmi k narodenému dieťaťu, ktoré prišlo na svet v chudobe, získavali stále väčšiu obľubu, až sa stali charakteristickou súčasťou sviatkov Vianoc. Tieto sviatky charakterizujú dva hlavné faktory – koledy a vianočný stromček, ktorého tradície vznikali v šestnástom storočí v Nemecku, odkiaľ sa dostali aj k nám do strednej Európy. Svetová migrácia umožnila rozšíriť sa týmto charakteristickým znakom na všetky svetové strany a v súčasnosti tieto alebo podobné zvyky neprijímajú už len niektoré vierovyznania, aj keď v spoločenskom živote zohrávajú istú funkciu. Žiaľ, viac hmotnú, ako duchovnú.

Krajiny s dominujúcim kresťanstvom vniesli do svetového kultúrneho diania koledu ako produkt svojej vlastnej kultúry. Preto je, pochopiteľné, že koledy v nám blízkom okruhu sú príbuzné, ako napríklad česká či poľská, ale isté odlišnosti má maďarská, nemecká, či anglická, zohľadňujúca typické obsahové, ale najmä hudobné charakteristiky. Slovenské koledy patria k najpôsobivejším hudobno-slovným tvarom. Sú nežné, lyrické, melodicky zvyčajne prosté – najmä z raného obdobia, čo dokumentujú aj cirkevné spevníky, zvlášť Cantus Catholici zo 16. storočia, z ktorého prevzali koledy v našom priestore aj protestanti. Postupne sa obsahovo členili na viac druhov – okrem svetských, v ktorých sa spieva o bežných udalostiach sviatkov, aj duchovné, pripomínajúce narodenie malého Ježiška, a pastorálne, prezentujúce pastierov, ktorí prišli prví do chudobnej maštale privítať Spasiteľa.

Koledy nezostali len vo svojej prvotnej, ľudovo tvorivej, podobe základného dvojdielneho piesňového tvaru, formy. Stali sa inšpiráciou aj pre tvorcov rôznych období, ľudových vianočných hier, najmä miestnych kantorov, hudobne vzdelaných kňazov aj skladateľov, ktorí ich pojali do svojich diel, najmä vianočných obradov a omší, neskôr aj náročných kompozícií. Nielen Česká vianočná omša Jakuba Jana Rybu patrí medzi skvosty tvorby inšpirovanej Vianocami. Vzdelaný mních zo slovenského prostredia v Juraj (Georgius) Zrunek je autorom mimoriadne zaujímavého diela z obdobia prelomu baroka a klasicizmu, nazvaného Harmonia pastoralis, v ktorom majstrovským spôsobom spája hudobné prvky barokovej hud-

by a slovenských vianočných kolied. Popularita Českej vianočnej omše je vďaka obdivu tamojšieho, hoci väčšinou protestantského obyvateľstva, neporovnateľná s mimoriadnymi hudobnými hodnotami Zrunekovho diela. Ešte zaujímavejším momentom je skutočnosť, že prvú nahrávku spomínanej omše, a tým aj jej popularizáciu v Československu uskutočnil český súbor Pražský madrigalisti Miroslava Venhodu, ktorý pôvodinu našiel v Národnej knižnici v Martine.

Na Slovensku máme ešte jeden unikát – Jednotný katolícky spevník, ktorý je mimoriadnym majstrovským skladateľským prínosom Mikuláša Schneidera Trnavského, presahujúcim hranice Slovenska. Spevník obsahuje, pochopiteľne, aj mnoho známych ľudových kolied, kompozične prijateľných, avšak umelecky obsažným spôsobom spracovaných. Okrem iných azda aj najznámejšiu svetovú pieseň Tichá noc, svätá noc, ktorú považujeme za zľudovený výtvor. Jej autormi sú však organista a skladateľ Franz Xaver Gruber z hornorakúskej dediny Hochburg Ach, autorom textu katolícky kňaz Joseph Mohr zo Salzburgu. O jej vzniku sme priniesli článok v čísle 11. – 12. v roku 2020.

Do mesta Betléma, Narodil sa Kristus Pán, Povedzte nám pastierovia, Ó, chýr preblahý, Dnešný deň sa radujme – nemožno vymenovať všetky vianočné koledy, ktoré znejú v našich chrámoch, nad históriou ktorých sa nezamýšľame, ale ktoré nesú v sebe hlboké posolstvo lásky, ľudského pochopenia, každý rok pripomínajúce narodenie Božieho dieťaťa.

Vajnorský širáček 2023

Ohlášky folklóru a divadla vo Vajnoroch

Text: Gabriela Zemanová

Snímky: Ondrej Fekete

Jesenný novembrový víkend od 11. do 12. novembra patril už tradičnému podujatiu Vajnorský širáček, ktorý je organizovaný občianskym združením Podobenka z Vajnor. Tento rok sa konal už 8. ročník a opäť krásny, zaujímavý a plný hodnotných vystúpení. Priestor kultúrneho domu vo Vajnoroch sa rukami šikovných členov Podobenky a ochotných dobrovoľníkov zmenil na malú veselú oázu krásneho folklóru, umeleckých výrobkov z dielní vajnorských umelcov, ako aj vynikajúcich chutných špecialít z kuchýň vajnorských gazdiniek. Na svoje si prišli nielen milovníci folklóru a dobrého divadla, ale všetci tí, ktorí chceli stráviť víkend v spoločnosti dobrých a milých ľudí a podporiť zachovanie krásnych a unikátnych tradícií.

Sobotňajšie popoludnie začali deti z DFS Slnčnica zo Senca veselými spevmi a tancami V Parchovenoch pri hudákoch, Riečnické hum(or)no Tí, čo majú frajerki, tí môžu. Radosť, s akou deti tancovali, naplnila celú sálu Domu kultúry vo Vajnoroch.

Po úvodnom čísle celé podujatie slávnostne otvorili starosta mestskej časti Bratisla-

Vajnorský širáček a Podobenka

va-Vajnory Michal Vlček s predsedníčkou občianskeho združenia Podobenka z Vajnor Gabrielou Zemanovou, ktorých privítal moderátor Igor Hraško so svojimi malými pomocníkmi, drevenými bábkami a spolu moderátormi Vajnorského širáčka a Podobenky v rukách bábkohercov Michala Zemanu a Moniky Martinčíovej.

Ďalšie vystúpenie bolo pre nás domácich veľmi očakávané, pretože sa v ňom predstavili deti spolu s dospelými z našej do-

mácej folklórnej skupiny Podobenka z Vajnor opäť s novým folklórnym pásmom, v ktorom ukázali divákovi niekoľko obrazov zo života starých Vajnorákov – Lúčenie regrútov, Ako sme sa hrávali, Rozprávania o zvykoch na sv. Marcina a o spisovaní muadého vína a na záver Na muzike v šenku U Vlčků. Bolo to krásne a neopísateľné sledovať naše detúrence vo vajnorských krojoch spievať a recitovať vo vajnorskom nárečí a tancovať naše lokálne tance. Napĺňa nás to veľkou nádejou a vierou v to, že naše tradície nezaniknú a ďalšia generácia ich uchová do budúcnosti.

Sobotné popoludnie pokračovalo vystúpením DFS Hájenka z Bratislavy, ktorý sa predstavil s jedinečnou úpravou starej hry potulných bábkarov na území bývalého Československa o Donovi Šajnovi z pera Juraja Hamara, ktorého inšpirovala hra bábkarkej rodiny Anderlovcov.

Vystúpenie DFS Prvosienka z Bratislavy zaujalo divákov šantením dievčat na potoku a dievčenským tancom z Liptova, kedy si dievčatá žartovaním, prezliekaním za chlapcov Strašiakov krátili čas pri strážení úrody pred vtáctvom.

Folklórna skupina Praslica z Kozároviec sa predstavila so žartovným pásmom Priadky – dievky sa museli poupravovať, zaspievať, pričariť mládencom, o zábavu núdza nebola – prišiel aj Mikuláš.

DFS Podobenka z Vajnor

Divadlo ŠiBe

Divadlo JaJa

Nezabudnuteľným zážitkom bolo vystúpenie mužského zboru Kúcané z Kútov s piesňami zo Záhoria a Moravy.

Sobotňajší večer vyvrcholil vystúpením FS Nadšenci z Trenčína, ktorý si pre divákov pripravil lašunk a čardáš z Hornej Súče, svadobné - trochu netradičné čepčenie nevesty, sólový tanec z Omšenia, žartovný tanec z Trenčianskej Teplej, piesne z Moravského Lieskového, Pime ho - špeciálny chlpský spevácky zbor a na záver Ako Kubrani do So-
blahova na muziku prišli. Nadšencov nadšeni diváci odmenili obrovským potleskom, za ktorý si úspešne vytľieskali prídavok

Nedeľný deň sa niesol v duchu divadla. V nedeľné dopoludnie sa predstavili čoraz populárnejšie divadielka pre deti Divadlo ŠiBe s predstavením Prešporské rozprávky – tajomným príbehom o kráľovi, Turkoch a obyčajných ľuďoch z Prešporka a Divadlo JaJa s príbehom o hlúpom kurati a ďalších zvieratkách, ktoré deti zaujali natoľko, že podaktoré detičky bolo veľmi ťažké dostať domov na nedeľný obed.

Divadelné popoludnie pokračovalo Divadlom Zábavka interaktívnou divadelnou zábavkou s pesničkami Smiech je najväčší hriech – príbehom o zakliatej princeznej, zlej strige Fige a kráľovskom šašovi. Divadelný večer patril v tomto roku Divadlu TANDEM so situačnou komédiou Ako dostať dieťa z domu – príbehom osamelej vdovy v najlepších rokoch, ktorá, keď natrafí na svoju pravú lásku, začína sa jej opäť najkrajšie obdobie života.

Dvojdňový program bol venovaný prvkom zapísaných do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska: Tradičné bábkarstvo na Slovensku (2013), Vajnorský ornament (2016), Modranská majolika (2017).

Podujatie bolo veľmi bohaté aj na sprievodný program. Okrem prezentácie Vajnorského ornamentu mohli návštevníci obdivovať zručnosť a tvorbu keramikára z Modry Mariána Lišku, výstavu historických fotografií Vajnory v spomienkach s názvom Deti a kroj či nazrieť do nezabudnuteľnej minulosti Vajnor prostredníctvom historických dokumentov o Vajnoroch.

Podujatie bolo plné priateľských stretnutí, krásnych vystúpení v duchu našich tradícií, ktoré sú unikátne, jedinečné a na ktoré môžeme byť právom všetci hrdí. Obrovské poďakovanie patrí organizátorom podujatia – Podobenke z Vajnor, mestskej časti Bratislava-Vajnory, všetkým sponzorom, účinkujúcim, vystavujúcim i predávajúcim umelcom, ako aj všetkým dobrým ľuďom, ktorí sa po celý čas starali o účinkujúcich a divákov. Ďakujeme veľmi pekne návštevníkom, ktorí podporili podujatie svojou účasťou, odmenili svojím potleskom a milými slovami, ktoré sú veľkou motiváciou na pokračovanie Vajnorského širáčka i do budúcnosti.

Podujatie Vajnorský širáček z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia. Partnerom podujatia bolo BKIS, uskutocnilo sa vďaka podpore mestskej časti Bratislava-Vajnory, Vajnorskej podpornej spoločnosti, Kultúrie s.r.o., VI GROUP s.r.o., SMARTUP accounting s.r.o., CELIMED s.r.o., LB Servis s.r.o., RFPACK s.r.o., Envirokone s.r.o., KAMI PROFIT s.r.o., Poľnohospodárskeho družstva Vajnory, Poľovníckeho spolčenstva Vajnory, ale najmä vďaka nadšeniu členov Podobenky z Vajnora a pomoci dobrovoľníkov.

Tešíme sa na vás opäť o rok 16. a 17. novembra 2024 na 9. ročníku Vajnorského širáčka!

Knižné tipy pre deti a ich rodičov

SNEHOVÁ SESTRA A VIANOČNÉ MYSTÉRIUM

Text: Gretka **Snímka:** archív

Dve pekné knižky vhodné na 24 predvianočných decembrových dní, lebo každá má 24 kapitol. Jedna o priateľstve medzi Hedvigou a Juliánom – Snehová sestra a druhá o zázračnom putovaní do Betlehema – Vianočné mystérium. Vianočnú náladu a lepší pocit dokážu navodiť krásne ilustrácie Lisy Aisato a Vladimíra Kráľa. Obe ich nájdete vo vajnorskej knižnici, ktorá bude otvorená do 22. decembra 2023, a potom po prázdninách od 8. januára 2024. Knižky sú vhodné na spoločné čítanie rodičov s deťmi – školákmi.

Príbehy vajnorského ornamentu (19)

Ornament na cestách II.

*Dobrý deň višujem,
ako sa máte? Nesiem
vám novinku, nože
počúvajte: V mestečku
Betleme vykvitol z ruže
kvet, aby nám vykúpil
celučký celý svet.*

Text a snímky: Elena Karácsonyová

V predchádzajúcom dvojčíse Vajnorských noviniek sme začali „cestovať“ s vajnorským ornamentom. Aby som bola presná, vajnorský ornament cestuje oveľa dlhšie, ako si ktokoľvek z nás pamätá.

S pomeňme iba niekoľko dátumov a udalostí spred viac ako 100 rokov: prvá väčšia výstava slovenských výšiviek v Martine (1887), na ktorej boli krojové súčasti a výšivky z Vajnor, rok 1910, kedy sa Katarína Brúderová prihlásila na súťaž o návrh vyšívaného ornátu „v slovenskom duchu“ – jej práca získala prvé miesto a ornát bol vystavený na výstave slovenského umenia v Londýne (1911), v roku 1923 sa Vajnoráci zúčastňujú na poľnohospodárskej výstave v Prahe, kde vystavujú viac ako 1000 kresieb školákov odchovaných Ka-

Detail výšivky rukávco

tarínou Brúderovou a len približne o štyri roky neskôr je vyšíty odev pre Jezuliatko v Mariazelli (vyšivala Hedviga Krištofičová). Podľa kroník sú v tomto období vajnorské kresby a výšivky posielané na rôzne výstavy do celého sveta – Paríž, New York, Brusel, Tokio.

Vajnorský ornament teda už v minulosti cestoval naozaj rád. A rovnako radi za ním cestovali i ľudia. Po prvej svetovej vojne boli Vajnory známe ako hospodársky vyspelá obec so svojráznou a živou kultúrou.

V spomienkach obyvateľov, ale i v školských kronikách z tohto obdobia nachádzame zmienky o návštevách národopisných bádateľov či iných osobností z oblasti umenia a kultúry (domácich i zahraničných) – Antonín Václavík, Rudolf Bednárik, Pavol Socháň, Karol Plicka, Robert William Seton-Watson, Alojz Kolísek, Hana Gregorová, Alica Masaryková, Martin Benka, Jan-ko Alexy a ďalší. A takmer každá návšteva si odnášala z Vajnor domov kúsok krásy vyšíty rukami vajnorských žien – obrus, van-kuš, dečku či krojovú súčasť.

Výšivka na ručníku

Detail vyšívanvej košeľa

Vinšujem vám títo šťastlivé vánoční svátky, Krista Pána narodení, čo si od Pána Boha žadáte, zdraví, šťastí, hojné boské požehnáni a po smrci království nebeské. Hojnost vína, hojnost chleba horu vínem, pole žitem, dvúr dobytken a Búh nebeski dobrím zdravím, abi ste sa mohli obracat medzi kopama senovíma, jak mjesíc medzi hvjezdama nebeskíma.

Nástená maľba

Ornamenty ďalšej generácie vajnorských vyšivačiek, ktorú vychovala Katarína Brúderová, vôbec v cestovaní nezaostávali. Terézia Zemanová vyšila mitru pre pápeža Jána Pavla II. pri príležitosti jeho návštevy Vajnor. Cirkevné a iné textilie Kataríny Rakúskej nájdeme v Nemecku, Rakúsku či Kanade. Práce Kataríny Bednárovej putovali napríklad do Talianska, Portugalska a Rakúska. Viktória Zemanová namaľovala plagát pri príležitosti prvej návštevy Jána Pavla II. na Slovensku a jej vyšivky nájdeme až na Cejlóne. Vyšivky Kristíny Feketovej sa dostali do celého sveta najmä prostredníctvom ÚLUVu, pre ktorý vyšivala. Vyšivky, kroje, bábiky a spomienky Márie Brunclíkovej či tety Lojzky Hrabákovej (a aj ďalších) boli zasa zdrojom informácií pre etnografov, najmä pre Jarmilu Paličkovú, ktorá často v našej obci robila výskum ľudového umenia. Uršula Krištofičová, Mária Zemanová, Štefánia Zemanová, Anna Jurkovičová, Uršula Hlavatá, Terézia Jakubáčová a mnohé ďalšie vyšivačky a maliarky tvorili svoje diela nielen pre príbuzných a známych na Slovensku, ale ich práce putovali do všetkých svetových končín. Cesty vajnorského ornamentu pokračujú i v súčasnosti.

Každý z našich vajnorských umelcov pravidelne cestuje so svojimi prácami na rôzne festivaly, remeselné trhy či sezónne podujatia – nielen v rámci Slovenska, ale i do Poľska, Čiech, Rakúska, Talianska a ešte ďalej. Krasličiariky, paličkárky, maliarky, vyšivačky, majstri remeselníci – každý z nich svojím spôsobom spracúva vajnorský ornament, tradičnejšie či modernejšie,

ale hlavne s láskou a hrdosťou. Iste mi odpustia, že ich nebudem všetkých menovať – a to najmä z toho potešujúceho dôvodu, že ich je z roka na rok viacej (i tých mladších) a nerada by som na niekoho zabudla.

Zápis do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska v r. 2016 oživil záujem o ornament nielen doma, vo Vajnoroch, ale čerpať z neho začali i umelci mimo našej vajnorskej komunity. Iste poznáte práce šperkárk – Petry Tóth či Kataríny Žiak. Vajnorský pantlík, kroj a ornamenty sa prezentujú už niekoľko rokov na výstavách na Slovensku a po celom svete v rámci projektu Party v 21. storočí, či prostredníctvom fotografií Petry Lajdovej v rámci cyklu Slovenská renesancia. Námety pre svoje dielo z nich čerpala aj maliarka a grafička Katarína Vávrová.

Motívy vajnorských vtáčikov z kresieb Kataríny Brúderovej pretavila do paličkovanej čipky úžasným spôsobom majsterka ľudovej umeleckej výroby, paličkárka Jarka Rybánska. Spolu s účastníkami jej kurzov vytvorili v rokoch 2016 – 2019 celú zbierku paličkovaných vajnorských vtáčikov, ktorú vystavovali napríklad aj v Múzeu čipky vo Vamberku.

A nie sú to len umelci, ktorí umožňujú vajnorskému ornamentu cestovať do bližších či vzdialenejších destinácií. Sme to my všetci, ktorí si obliekame tradičný kroj a tak prezentujeme ornament pri každom vystúpení. Sme to tiež my všetci, ktorí nosíme tričká, sukne, používame tašky, pohá-

riky, hrnčeky, nosíme šperky či kupujeme darčekové a úžitkové predmety od domácich – vajnorských tvorcov, či tvorcov inšpirovaných vajnorským ornamentom. Je to práve naša podpora, ktorá udržiava vajnorský ornament životaschopný a umožňuje umelcom ďalej ho moderným spôsobom rozvíjať.

Príbeh vajnorského ornamentu bude, dúfam, nikdy nekončiacim príbehom. Ja osobne mu želim na jeho ďalších cestách skvelú umeleckú kondíciu, zanietených a šikovných tvorcov, aktívnych a zodpovedných dokumentaristov a stále sa rozrastajúci počet ľudí, ktorí budú mať oň záujem.

Vám všetkým prajem pokojné vianočné sviatky, v novom roku veľa zdravia a teším sa na ďalšie stretnutia s Vami, a to nielen na stránkach Vajnorských novín.

*Tomuto domu
bud' požehnanie,
nech Vám ho udelí
dieťa narodené.
Sláva Bohu na nebi,
pokoj ľuďom
na zemi.*

Hovoríme s JUDr. Ľubomírom Jurigom Branikovičom, vnukom Ferdiša Jurigu „Kto luže, ten krade“, hovoril môj starý otec

Text: Stanislav Bachleda

Snímky: archív JUDr. Ľubomíra Jurigu Branikoviča

V niekoľkých predchádzajúcich číslach sme priniesli šesť pokračovaní pojednávajúcich o osudoch a osudovom spojení Ferdinanda, častejšie zvaného Ferdiša Jurigu s Vajnormi, ale aj o jeho politickej, spoločenskej a osvetovej práci. Jurigova činnosť však bola ešte obširnejšia, pestrejšia, čo však nemožno na vymedzenom priestore obsiahnuť. Na záver série článkov prinášame rozhovor s priamym potomkom Ferdiša Jurigu, právnikom JUDr. Ľubomírom Jurigom Branikovičom, pôsobiacim a žijúcim v Žiline. Kontakt naňho mi poskytol vajnorský obyvateľ, skvelý recitátor a herec Jozef Šimonovič. Dohodli sme si stretnutie, a tak som si to nasmeroval do Žiliny, na ulicu Burianova medzierka v samom historickom centre Žiliny. Usadili sme sa v útulnej kancelárii, v ktorej dominoval veľký obraz jeho starého otca. Listoval v mne známej knihe, možno povedať historického významu, približujúcej osobnosť Jurigovu v celej šírke jeho pôsobnosti.

► **Máte pred sebou knihu Blahozvestí kriesenia slovenského národa a slovenskej krajiny, ktorá je veľkým súhrnom života Ferdiša Jurigu. Nepochybne ju dôverne poznáte. Mne ju láskavo zapožičal renomovaný geológ – historik, Vajnorák Doc. PhDr. Martin Slivka a bola pre mňa jedným zo zdrojov pri tvorbe článkov. Doktor Juriga sa rozpravil...**

Prvý raz som sa o nej dozvedel, keď som mal jedenásť alebo dvanásť rokov, potom bola mnohoročná pauza. Je to kniha o živote, histórii môjho starého otca Ferdi-

Lubomír Juriga Branikovič pri hrobe svojho starého otca na martinskom Národnom cintoríne

ša Jurigu. Osobne sa naňho nepamätám, lebo som sa narodil v roku 1957, on umrel v roku 1950. Dostal som sa k nej zaujímavým spôsobom. V Hospodárskych novinách uverejnili rozsiahly článok o vzniku Československej republiky a približovali v ňom päť zakladateľských osobností. V ňom sa, pochopiteľne, spomínala osobnosť Ferdiša Jurigu, ktorý mal zásadný podiel na vzniku nového štátu. Istý pán zo Serede mi pred pár rokmi na základe tohto článku zatelefonoval – tých telefonátov bolo po uverejnení spomínaného článku pomerne veľa – že v zberných surovinách, kde predtým pracoval, našiel túto knihu a veľmi bol prekvapený, že niekto môže takýto dokument vyhodiť.

► **Myslíte si, že týchto kníh sa nachádza ešte pomerne veľa?**

Som o tom presvedčený, lebo je to vzácna publikácia, ale počas bývalého režimu sa nebolo radno k nej priznávať, a tak sa v rodinách, kde ju aj mali, na ňu zabúdalo.

Záujem o ňu som, pochopiteľne, prejavil, a tak som sa vybral za tým pánom, ktorý mi ju daroval. Ako chlapec som ešte nemal predstavu, v akých životných situáciách sa nachádzali môj starý otec, či moji rodičia, takže aj keď sme knihu mali, nepoznal som jej obsah. O to viac ma zaujala, keď som sa k nej dostal už ako dospelý človek.

► **To je zaujímavý príbeh knihy, ale by som bol rád, keby sme sa venovali osobnosti Vášho starého otca ako človeka. Aký je Váš rodinný vzťah k nemu...**

Nie je tajomstvom, a mnohé publikácie, najmä tie, ktoré vyšli po roku 1989, či iné materiály, hovoria o tom, že napriek tomu, že bol katolíckym kňazom, mal deti a ja som vnukom po jeho synovi Luborovi Jurigovi Branikovičovi. Osobne si ho nedovoliť približovať detailnejšie, lebo som ho nepoznal, ale môj otec, ktorý zomrel v roku 1991, mi niekoľkokrát rozprával

svoje spomienky naňho, aj keď ich nebolo veľa, a tak som sa o starom otcovi veľa nedozvedel.

Poviem Vám príhodu z nedávneho obdobia, aby som dokumentoval, že sa na Jurigu nezabúda. Na Záhorí existuje recesistická organizácia so skratkou ZSSR, podobná, akú má Bolek Polívka na Morave, – volá sa Zahorácka svojpomocní samostatná republika, ktorej určujúcou osobnosťou je Paľo Nemeč Lelin. Pozval ma do Kultúrneho domu v Senici na výročné zhromaždenie činnosti tejto organizácie a pri tej príležitosti sa udeľovali rady a vyznamenania za zásluhy o rozvoj a propagáciu Záhoria. Stretlo sa tam veľa známych osobností. Na počesť Ferdiša Jurigu sa rozhodlo vedenie ZSSR udeliť mu Cenu in memoriam, keďže jednak pochádzal zo Záhoria (narodil sa 12. 10. 1874 v Gbeloch – zomrel 23. 11. 1950, v Bratislave – Karlovej Vsi). Vyzvali ma, aby som niečo o ňom povedal. Tak som povedal to, čo mi raz povedal môj otec a on to mal od svojho otca: Kto luže, ten krade. Nič viac. Aj keď je v týchto niekoľkých slovách povedané veľmi veľa.

► **Spomínali ste, že Váš otec mal v mladosti problémy. Z čoho vyplývali?**

Keďže sme boli rodina, ktorej meno vyvolávalo rôzne sporné reakcie, najmä v tom čase, keď sa menila politická situácia, mladí ľudia boli priamymi svedkami toho, čo sa dialo. Nie div, že takéto situácie im boli blízke, sympatizovali s nimi. Žili sme v Karlovej Vsi, čo bola oblasť vyhlásená za pohraničné pásmo, kde nemohol ktokoľvek vstúpiť a kade ľudia napriek všetkému utekali z republiky. Všetky tieto okolnosti spôsobili, že môj otec mal aj s jeho bratom zákaz trvalého pobytu v Karlovej Vsi.

► **Prejavilo sa to aj neskôr?**

Áno, aby prejavil svoj vzťah k novému zriadeniu, musel prerušiť štúdium na obchodnej akadémii a ísť na vojenčinu do Ostravy do bane, kde si musel odtrpieť všetko, čo sa s jeho menom spájalo. Ako následok dostal infekčnú žltáčku, a tak vtedajšia vrchnosť uznala, že nemôže fyzicky pracovať, dovolili mu, aby pracoval ako účtovník. A keďže bol veľmi zbehlý nielen v účtovníctve, ale aj ako dobrý organizátor, umožnili mu podieľať sa na vzniku výrobných družstiev najmä v Trenčíne. Tu sa zoznámil s mojou mamou a neskôr sa presťahovali do Žiliny. Moja mama sa volala Gáboríková, takže my sme v príbuzenskom pomere s hokejistom Marianom Gáborikom cez deda z matkinej strany.

► **Váš starý otec bol významnou osobnosťou pred prvou svetovou vojnou, zvolili ho do uhorského parla-**

mentu, v ktorom ako prvý prehovoril v slovenskom jazyku a žiadal sebaurčovací právo aj pre ďalšie stredoeurópske národy. Bol však aktívny najmä vo svojom kňazskom pôsobisku vo Vajnorochoch, kde založil krúžok striezlivosti, zblížoval rozhádzaných Vajnorákov, učil ľudí návykom, ktoré umožňovali lepší život. Účinne pôsobil svojimi odhodlanými článkami, za ktoré ho uväznili, prebúdzať národné povedomie a hrdosť. Podieľal sa na vzniku Československa, pôsobil v Národnom zhromaždení. Čo pre Vás osobne znamenalo?

Čo pre mňa znamená? Nie je dôležité čo znamená pre mňa, ale ako ho vníma súčasnosť. Nie je tajomstvom, že ani po revolúcii sa – a to nielen o ňom, ale aj o rade ďalších osobností – nehovorilo a nepísalo veľa, ani často. Meno Juriga je dodnes v niektorých kruhoch nie veľmi žiaduce, napriek tomu, že má svojich popularizátorov, ako bol napríklad televízny redaktor Jozef Vranka, ktorý priblížil jeho osobnosť v publikácii o Hornej Strede, kde pôsobil aj Ferdiš Juriga a kde zanechal tiež trvalú stopu na poli národnom, národno-vedomovacom, osvetovom i politickom. K takým popularizátorom radím aj vás a časopis Vajnorské novinky, ktoré dali nie malý priestor jeho pôsobeniu nielen vo Vajnorochoch, ale v celom spektre jeho politického, spoločenského i osvetového diania.

► **Neznalosť, ale aj pochybné stanoviská možno vyplývajú z toho, že nie je do-**

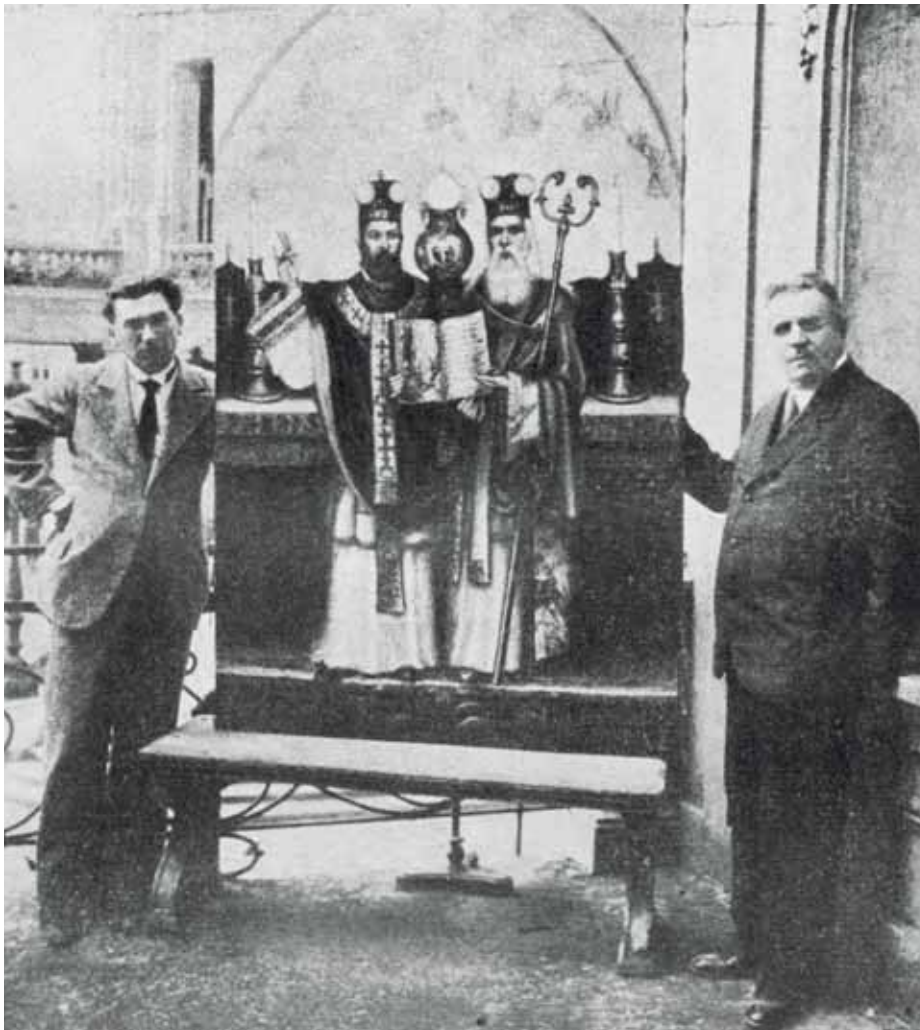
*Hviezdička na nebi
svieti a deň za dňom
rýchlo letí. Do Štedrého
večera je už len krok,
tak vám želám krásne
Vianoce a šťastný
nový rok.*

statok hodnoverného textového i fotografického materiálu o jeho živote. Existuje alebo existoval nejaký archív Ferdiša Jurigu, alebo jeho pozostalosť v národnom archíve?

Nepochybne nejaká dokumentácia existovala, možno sa niečo aj zachovalo, ale keď prišli politické represálie, ľudia sa isto obávali aj následkov, a tak sa dokumenty nezachovali, alebo sa ich zachovalo len veľmi málo a tie sú aj známe. Nevedno, čo sa stalo s ďalšími, lebo v našom rodinnom dome v Karlovej Vsi boli nashahované viaceré rodiny a môj otec sa musel vysťahovať. Napriek tomu sa musel o dom, ktorý bol v národnej správe, starať, ale bývať v ňom nesmel. Navyše, v šesťdesiatom roku, keď sa stavala električková trať a cesta, náš dom zbúrali, takže neexistuje ani pripomienka, kde Ferdiš Juriga býval.

Osadenie pamätnej tabule v roku 2017 preláta Tomáša Růžičku, ktorý sa zaslúžil o príchod Saleziánov do Žiliny a výstavbu saleziánskeho komplexu v žiline v roku 1937 – spolužiaka zo seminára a spolurodáka Ferdiša Jurigu z Gbelov. Prítomný bol aj primátor mesta Gbely, p. Ing. Hazlinger (na snímke s červenou kravatou)

F. Juriga a F. Fahrman, autor veľkološného obrazu

► **Keď som vstúpil do Vašej kancelárie, na prvý pohľad zaujal ma veľkoplošný obraz Ferdiša Jurigu už vo vyššom veku. Je síce v obleku, ale pod sakom má košeľu s vajnorskou výšivkou. Je to rodinná pozostalosť, ktorú si odovzdávate cez generácie?**

Tento obraz som kúpil od priekupníka. Predtým sa nevedelo, kde sa nachádza. V roku 1990, keď ešte môj otec žil, zavo-

lal nám na pevnú telefónnu linku – vtedy ešte mobily neboli – herec Teodor Piovarči, že k nemu prišiel do obchodu so starožitnosťami zákazníka, ktorý mu ponúkol na odkúpenie tento obraz. Pán Piovarči sa potreboval uistiť, že nejde o nejaký falzifikát, a tak si to overoval u Pavla Čarnogurského, ktorý mu po jeho popise potvrdil, že na obraze môže byť naozaj Ferdiš Juriga a že v Žiline žijú jeho potomkovia. Navrhol mu, aby k nám zavolať, čo sa aj stalo, s predpokladom, že budeme mať oň záujem. Aj sa tak stalo. Hneď som mu potvrdil, že si pre obraz prídem že si ho kúpim, aby nemal žiadne obavy. Obraz však v obchode pán Piovarči ešte nemal, dal mi však kontakt, stretli sme sa s majiteľom v kaviarni Krym pri Univerzite Komenského. Priniesol z auta zrolované plátno, odovzdal mi ho, dal som mu dohodnutú sumu a rozišli sme sa. Keď som pri príležitosti jednej výstavy vo Vajnoroch, ktorú organizoval pán Ján Jurkovič, tento obraz ukázal, veľmi sa potešil, že toto dielo existuje. Prvé, čo sa ma opýtal – ako ste k nemu prišli? A ako, to som vám práve porozprával.

*Na Štedrý večer pozor
daj, zvončeky zvonja,
počúvaj. Tak, ako
za oblokom sniežik padá,
nech na tvoj stôl šťastie
sadá. Preži sviatok
Vianočný, plný slasti
a radosti.*

► **Kto je autorom obrazu?**

Nitriansky výtvarník František Fahrman, ktorý namaľoval aj rad ďalších obrazov pre starého otca Jurigu.

► **Vracali ste sa v rodine k minulosti Vášho starého otca, ktorý v čase svojho pôsobenia požíval veľkú úctu a uznanie. Patril k najvýznamnejším osobnostiam na prelome 19. a 20. storočia a aj v jeho prvej tretine. Zrejme požíval aj vo Vašej rodine úctu.**

Viem, že otec nehovorieval často o minulosti svojho otca ani o svojej mladosti, či rodine. Bola to ešte stále veľmi citlivá téma, a tak nečudo, že medzi nami nerezonovala. Pochopiteľne že som sa zaujímal o minulosť svojho starého otca. Hľadal som rôzne pramene, aby som sa čo najviac dozvedel o jeho činnosti. Zašiel som do archívu poslaneckej snemovne v Prahe, kde som našiel stenografické záznamy jeho vystúpení v Národnom zhromaždení, ktoré mám vo svojom archíve. Z nich sa dá dozvedieť napríklad o boji slovenských poslancov za autonómiu, vonkajšie i vnútorné procesy vtedajších politikov, ako sa stavali k tejto základnej existenčnej otázke Slovákov.

► **Viacerým ľuďom aj v súčasnosti predkáža, že ho chápeme ako presvedčeného čechoslovakistu...**

...tu Vás musím zásadne opraviť. Ja si to teda nemyslím. On nebol čechoslovakista. Vznik republiky považoval síce za nutnosť pre rozvoj Slovenska, ale ako republiku dvoch rovnocenných národov. Nikdy sa nestotožnil so snahou vedúcich českých politikov, aby vznikol národ čechoslovenský, čo odporovalo zneniu Pittsburskej i Clevelandskej dohody. Nestotožnil sa ani s rozbitím republiky, čo viedlo aj k vážnemu sporu s Bélom Tukom, ktorého označil za agenta Budapešti, a tiež k roztržke v Národnej strane. Ferdiš Juriga bol v nemilosti dokonca aj počas Slovenského štátu. Nehovoriac, že si svoje odtrpel aj počas socializmu.

► **Máte deti?**

Áno, mám dve dcéry a syna

► **Hovorili ste s nimi o starom otcovi?**

Samozrejme, poznajú túto históriu, širšie i blízke súvislosti.

► **Ako na to reagujú?**

Pociťujem u nich absenciu národného cítenia. Nemyslím tým len moje deti, ale našu mládež všeobecne, čo znamená, že mladí strácajú zmysel pre hodnoty, ktoré sme vyznávali my a ktoré sú dôležité pre našu budúcnosť.

Historiky zo skautského snemu. Čo to vlastne je?

Text: píše skaut Janči
Snímky: archív

Na konci októbra sme mali tú česť byť súčasťou 19. skautského snemu v Ružomberku. Trval tri dni a stretli sa na ňom skoro dve stovky delegátov zo všetkých kútov Slovenska. Medzi nimi, za Vajnorských skautov, aj ja a Rado, a sprevádzala nás aj Betka ako pozorovateľka. Rado už zažil 3 snemy, pre mňa s Betkou to bol nový zážitok a zároveň aj úžasná skúsenosť.

Skautský snem sa koná raz za tri roky a volíme na ňom našich celoslovenských zástupcov – náčelníctvo. Tento rok bol o to dôležitejší, pretože náčelníctvo predložilo návrh na zmenu stanov, v ktorom presunuli veľkú časť svojich kompetencií na tajomníkov Ústredia slovenského skautingu (kanceláriu, ktorá nám napríklad poskytuje finančno-právnu pomoc). Táto zmena výrazne prispeje k pružnejšej a efektívnejšej činnosti našej organizácie. Preto nás potešilo, že sa nám návrh podarilo schváliť dvojtretinovou väčšinou, ktorá je potrebná pri všetkých zmenách stanov.

Počas snemu bolo udelených aj mnoho ocenení, okrem najvyššieho vyznamenania Rad strieborného vlka, sa za prínos pre skauting udeľovali aj Syrinx, Služba skautingu, Skautský čin a mnohé ďalšie. Skautská služba bola udelená skautom, ktorí pomáhali utečencom z Ukrajiny alebo počas pandémie covidu. Rad strieborného vlka bol udelený už v úvodný deň a nový nositeľ Bill to spolu s priateľmi patrične oslávili v reštaurácii, v ktorej sa večer po sneme zišlo okolo sto skautov. Atmosféra sa oživila, keď chalani vybrali gitary a začali spievať skautské pesničky, sprevádzané radostnými výkrikmi. Personál reštaurácie mal plné ruky práce, ale verím, že si na túto nezvyčajnú návštevu spomenú s úsmevom.

Bol to obrovský kontrast, keďže snem mal veľmi formálny priebeh: slávnostné otvorenie, kde sa spievala skautská hymna, rôzne príhovory, vrátane zástupcov z Česka a zo svetových skautských organizácií, návrhy, uznesenia, diskusné príspevky, faktické poznámky, mandátová, návrhová a volebná

komisia... V mnohom sa to podobalo národnému parlamentu a museli sme si vo pred dôkladne naštudovať rokovací poriadok, návrhy, aj kandidátov. Skauting týmto spôsobom pripravuje mladých ľudí k aktívnemu občianstvu.

Osobne som si uvedomil veľa vecí týkajúcich sa parlamentnej dynamiky. Napríklad, iba málo delegátov prišlo na snem perfektne nachystaných na predkladanie návrhov a vyjadrovanie sa v rozprave. S hrdosťou musím poznamenať, že Bratislavský kraj bol v tomto najlepší. Na druhú stranu, všeobecne panoval názor, že sme až príliš aktívni a preto nám vyšlo iba zopár iniciatív, ale určite to skúsime opäť o tri roky. Tiež som si všimol, akú silu môže mať vyjadrenie authority - často návrhy prešli alebo naopak neprešli iba kvôli dobrému príspevku v rozprave, obzvlášť ak ho predniesol nejaký známy skaut alebo skautka. Hoci nemám pochybnosti o tom, že každý delegát mal dobré úmysly, niekoľkokrát sme boli svedkami aj ich obmedzenej znalosti problematiky alebo rokovacieho poriadku, či dokonca nepriaznivých vzťahov kvôli rozdielnym názorom - a to si myslím, že skauti majú väčšinou celkom podobné pohľady na svet. Niet divu, že v národnom parlamente, ktorý je odbornostne a názorovo pestrejší a kde je dopad rozhodnutí oveľa dôležitejší, sú emócie hodne viac vybičované.

Skautský snem ale skončil na pozitívnejšiu nótu. Po tom, čo sme schválili pár menších zmien a strategický plán do roku 2030, sme mali živé diskusie s kandidátmi do náčelníctva, revíznej a zmierovacej rady. Riaditeľka Ústredia, skautským menom Reti, ich humorne konfrontovala, neraz so štipľavými témami, a týmto spôsobom sme sa dozvedeli viac o ich skúsenostiach a plánoch. Potom prebehli tajné voľby a za náčelníka sme si zvolili Mariána Leza, známeho pod prezývkou Mafián, zo 61. zboru Modrý oblak Pezinok.

Po slávnostnom ukončení snemu sme sa vydali na cestu domov plní dojmov. Pre nás, vajnorských skautov, bol snem skvelý spôsob, ako sa lepšie zoznámiť s celoslovenskou skautskou komunitou, začleniť sa do procesov a naučili sme sa mnoho nových vecí. Prešlo veľa dôležitých zmien a verím, že sa to odrazí aj na lepšej činnosti skautov na Slovensku.

*Máme doma jedličku,
na jedličke hviezdčku.
Hviezdčka sa ligoce,
už sú zase Vianoce.*

Návšteva Slovenskej národnej galérie v Bratislave

Text: Ing. Emília Uhrinová, MPH, za kolektív členov MS SČK

Snímka: archív

Aj keď 3. novembra bol veľmi daždivý deň, členovia Miestneho spolku Slovenského červeného kríža Vajnory navštívili novo zrekonštruované priestory SNG v Bratislave. Boli sme milo prekvapení jej novým interiérom i exteriérom, ktorých rekonštrukcia, modernizácia a dostavba budovy sa uskutočnila v uplynulých rokoch. Bolo opravené premostenie SNG, knižnica, administratívna budova, historická budova Vodných kasární, ktorá má štatút národnej kultúrnej pamiatky. Po priestoroch SNG nás sprevádzal mimoriadne erudovaný sprievodca.

Dozvedeli sme sa, že cieľom projektu nebola len jednoduchá rekonštrukcia, ale aj vyzdvihnutie úrovne celého areálu a jeho pretvorenie tak, aby sa stal aktívnou súčasťou hlavného mesta Bratislavy, ktorého obyvateľom a návštevníkom zabezpečí bezprostredný kontakt s umením v modernom a otvorenom komplexe na špičkovej úrovni.

Na prvé poschodie sme vystúpili po majestátnom schodisku, odkiaľ bol pekný výhľad do nádvorja galérie a na druhej strane na rieku Dunaj. Boli sme informovaní o detailoch rekonštrukčných prác, o ktorých sa bežný návštevník nemá možnosť dozvedieť.

Na druhom poschodí galérie sme si pozreli stálu expozíciu Sakrálné umenie. Tu sme si vypočuli podrobné informácie o získaní jednotlivých vystavených dielach a ich význame. Sakrálné umenie malo v minulosti rozličné funkcie, podstatne odlišné od tých dnešných. Jednou z najvýznamnejších bola kultová či náboženská funkcia, ktorá vo vývine vizuálnej kultúry prevažovala po celé storočia. Vďaka tejto expozícii sme videli najväzácnejšie sakrálné gotické a barokové obrazy a sochy zo zbierky Slovenskej národnej galérie.

Po návšteve galérie sme sa presunuli do neďalekej kaviarne, kde sme si pri dobrej kávičke prebrali zážitky tohto príjemného popoludnia.

*Novinu radostnú
oznámim Vám, že sa nám
narodil dnes Kristus Pán,
to Dieťa krásne, nad slnko
jasné. Anjeli spievajú,
glória riekajú,*

Vianočný stolnotenisový turnaj

Text: redakcia

Snímky: archív

V druhú adventnú nedeľu popoludní sa uskutočnil v telocvični základnej školy už tradičný Vianočný stolnotenisový turnaj za účasti dospelých aj detí, ktoré o tento šport majú veľký záujem.

V kategórii dospelých zvíťazili na prvom mieste Ho Guom, na druhom mieste Duong Cao a tretí bol Karol Guľa. V kategórii detí boli na prvom mieste Matej Mindek, druhý bol Adam Vlček a tretí Marco Šuhaj.

Blahoželáme však všetkým zúčastneným. Ich technika, rýchlosť a presnosť boli úžasné a priniesli nádherný športový zážitok všetkým divákovi.

EDUdrama. Príbeh stromu alebo Tobiáš

Text a snímky: Tatiana Ilavská, učiteľka na ZŠ s MŠ sv. Jána Pavla II., Vajnory

Prostredníctvom príbehu malého chrobáčka Tobiáša sa žiaci niektorých tried II. stupňa pustili do veľkého dobrodružstva, lepšie pochopili pravidlá prírody a učili sa pracovať v skupinách, tolerovať názory toho druhého.

Dozvedeli sa, ako fungujú stromy v lese. Ako si dokážu navzájom pomáhať. No aj to, ako im my, ľudia, vie-

me ublížiť. Uvedomili si, že moc v rukách človeka môže pomáhať a robiť veľa dobrého, ale môže byť aj zneužitá a rozsievať zlo. Žiaci všetky úlohy zvládli výborne. Dúfam, že si z toho mnohé zapamätajú a budú to zavádzať aj do praxe :-)

Aj touto cestou sa chceme za nás poďakovať miestnej knižnici a tímu EDUdrama za hodnotne strávený čas. Veríme, že spolu s nimi zažijeme ešte veľa krásnych a poučných príbehov.

Šikovné jazýčky

Október je v plnom prúde a s ním sa rozbehla aj naša krúžková činnosť. Naša milá pani učiteľka Evička vedie krúžok „jazýček“, kde deti trénujú rôzne logopedické cvičenia. Deti sa na tento krúžok nesmierne tešia a baví ich každé cvičenie či logopedická hra. Veríme, že krúžok prinesie veľa písmenkových, slovných a veselých úspechov.

Emília Chlebinová
MŠ sv. Jána Pavla II.

O odbornej starostlivosti o nohy hovoríme s podologičkou Elenou Pajdlhauserovou

Skúma súvislosti, hľadá príčiny, ponúka riešenia

Text: Stanislav Bachleda
Snímky: archív

Na začiatku bolo poďakovanie pani Aleny Dufekovej zo Základnej organizácie Jednoty dôchodcov Vajnory, ktorým ocenili kvalitnú a vysoko odbornú úroveň prednášky pani Elene Pajdlhauserovej na tému starostlivosť o diabetickú nohu a o nohy ľudí v seniorskom veku. Prítomní sa zhodli, že prednáška bola veľmi pútavá a prínosná a tešila sa hojnej účasti. Jednota dôchodcov vyjadrila aj vďaka mestskej časti Bratislava-Vajnory a Vajnorskej podpornej spoločnosti za poskytnutie priestorov a audiovizuálnej techniky.

A keď sme dostali ďalší materiál súvisiaci s týmto podujatím, nedalo mi, aby sa redakcia nezaujímala podrobnejšie o túto problematiku, ktorá nesie pomenovanie podológia. Vybral som sa na Sputníkovú ulicu číslo jedenásť, kde sídli pani Elena Pajdlhauserová – podotýkam, že rodená Vajnoračka – vo svojom bratislavskom pracovnom priestore nazvanom Ellen education & care, v ktorom sa ona a jej spolupracovníci starajú o nohy najmä starších ľudí, ale aj o mladšie ročníky. Moja prvá otázka smerovala k samým začiatkom pôsobnosti pani Eleny.

› Bolo Vaším predsavzatím venovať sa tejto práci od začiatku?

Nie, mojím snom od detstva bolo stať sa učiteľkou v materskej škole, čo som aj pätnásť rokov robila. Postupne sa vo mne rodila túžba venovať sa niečomu inému, čo by ma viac naplňalo, kde by som nachádzala viac inšpirácie a pestrosť. Mám rada, keď častejšie zažívam nové podnety, viac nových udalostí a potrebu sa neustále vzdelávať a objavovať nové

veci a orientovať svoju kariéru niekde inde. Nasmerovala som si to do nechtového dizajnu, kde som stretla nových ľudí, nadviazala nové kontakty. S jednou kolegynou, s ktorou spolupracujeme dosiaľ, sme sa rozhodli, že to skúsime v oblasti pedikúry. Rada sa učím, získavam nové vedomosti a poznatky, tak sme sa dali na kurz klasickej pedikúry, absolvovala som rekvalifikačný kurz, ale aj strednú odbornú školu kaderníctva a vizážistiky, odbor manikúra-pedikúra.

› Ide o profesiu, ktorá má len estetický cieľ alebo aj náročnejšie požiadavky?

Postupom času vznikla potreba oddeliť estetické ošetrovanie chodidla od zdravotného a aj na Slovensku sa postupne vyprofiloval nový učebný odbor a smer v starostlivosti o nohy a chodidlá – podológia. Vzdelávanie v tomto odbore sa uskutočňuje v rámci dvojročného pomaturitného kvalifikačného štúdia pre absolventov strednej školy s maturitou, pričom

štúdium je možné v súčasnosti realizovať výlučne na Strednej zdravotníckej škole – Nové Zámky, kde sme ako prví s kolegynami v roku 2022 skončili ročník podológie. Na vysokých školách u nás sa zatiaľ tento odbor nedá študovať, ale verím, že čas dozrie aj na to. Je to síce nelekársky odbor zabezpečujúci komplexnú starostlivosť o nohy, podológ však vykonáva zdravotné ošetrovanie nôh a chodidiel aj u semikritických – stredne rizikových a kritických klientov na základe odporúčania odborného lekára.

› Starostlivosť o ľudské telo a chodidlá nie je zrejme len doménou iba dnešnej doby...

...má svoju dávnu históriu a siaha do až dôb minulých. V niektorých obdobiach bola zaznávaná, no v iných zaznamenávala veľký rozmach. Azda najznámejším záznamom takejto starostlivosti je výjav ako Mária Magdaléna umýva nohy Kristovi.

› **Kedy a kde sa začala praktizovať cieľná starostlivosť o také dôležité súčasť tela, ako sú nohy?**

Hygiena v dávnych časoch nebola dopriata všetkým ľuďom, bola výsadou iba určitých spoločenských vrstiev. Na vysokej úrovni bola realizovaná v starovekom Grécku a v Ríme. Naopak, v stredoveku bola odsúvaná do úzadia a rýchlo upadala. Naozajstná liečebná starostlivosť o nohu a chodidlo sa začala rozvíjať koncom 18. a začiatkom 19. storočia v Nemecku, Francúzsku a postupne aj v iných európskych krajinách.

› **Kto stál pri zrode modernej starostlivosti o nohy?**

Zakladateľom modernej pedikúry bol Dr. Sholle, ktorého meno je nám známe dodnes. Jeho školu pedikúry kopírovali v dobe výstavby Baťových obchodných domov aj v Českej republike. V 70. a 80. rokoch 20. storočia sa znova starostlivosť o nohy zhoršila, pracovísk pedikúry ubudlo. K opätovnému zlepšeniu prišlo znova v 90. rokoch. Bolo to hlavne v Nemecku, kde sa vytvorili nové možnosti štúdia a mnohí naši pedikéri začali za novými vedomosťami s zručnosťami cestovať do zahraničia. Čoraz častejšie sa v našich prevádzkach začali objavovať klienti so zložitejšími problémami, preto vznikla potreba ovládať zdravotnícke vedomosti. Na Slovensku sa o zavedenie a rozvoj tejto profesie a zlepšenie kvality starostlivosti o klientov zaslúžila najmä pani Ing. Milada Nádašiová.

› **Môžete priblížiť konkrétnejšie, ako taká starostlivosť vyzerá?**

Podológ sa stará o klientov s rôznymi chorobnými prejavmi na chodidlách, napr. patogénom postihnutou kožou chodidiel a nechtov, o zarastené nechty spojené so zápalom alebo hnisáním, vykonáva rekonštrukcie trvalo poškodenej nechtovej platničky a trvalo poškodených nechtov. Ošetruje nohy diabetikom vrátane ošetrovania syndrómu diabetickej nohy v rozsahu predpisu lekára, tiež chodidlá klientov s predĺženou dobou liečenia prípadných chronických rán na chodidlách napr. u diabetikov, klientov s ťažkou cievnu nedostatočnosťou, klientov so zníženou imunitou a pod. Ošetruje klientov s obmedzeným, porušeným alebo chýbajúcim vnímaním bolesti, tlaku, poranenia, chladu, tepla, obmedzenou obranou tela voči infektom, čo predstavuje riziko vzniku poranenia a následného zlého hojenia rany, ktoré môže viesť až k amputácii chodidla. V podstate ide o zdravotnícku starostlivosť.

› **Čo všetko musí podológ ovládať, aby mohol vykonávať túto prácu?**

Odborník v tejto oblasti však potrebuje ovládať aj základy anatómie, farmakológie, poznať teóriu výroby individuálnych vložiek do topánok, vedieť vyrobiť individuálny korektor na korigovanie tvaru a deformácie prstov chodidiel.

› **Spolupracujete aj s odbornými lekármi a prípadne akceptujú aj vaše odporúčania pre náročnejšiu lekársku starostlivosť?**

Áno, vyžaduje si to v niektorých prípadoch aj spoluprácu s odbornými lekármi, dokonca sa stáva, že klienti prichádzajú už s výmennými lístkom od lekára požadujúc ošetrovania, ktoré my poskytujeme. Vykonávame aj osvetu tým, že sa informujeme o jeho ochorení, ako sa stará o nohy, či netrpí cukrovkou, ako dospel k defektom na chodidlách.

A ak ošetrovanie konkrétneho problému u klienta nespadá do našej kompetencie, vieme ho správne nasmerovať buď k diabetológovi, angiológovi (disciplína zaoberajúca sa stavbou, funkciou, chorobami a liečením ciev a krvného obehu /pozn. red./), ortopédovi, fyzioterapeutovi, naráz ku chirurgovi. Vyžaduje si to teda už aj medzioborovú spoluprácu a širšie vedomosti.

› **Stane sa, že dokážete zachrániť ranu, ktorú by chirurg musel ošetriť radikálnejšie?**

Áno, stalo sa mi, že prídu klienti so zapálenými nechtovými lôžkami, so zarastajúcimi nechtami, zapáleným nechtovým

Na okno nám mrázik kreslí, Vianoce k nám pokoj vniesli, pod stromčekom darček malý, nech vám úsmev stále žiari.

okolím, a pokiaľ chirurg nechce taký prípad riešiť strhnutím nechta, my ponúkame aj iné riešenie. Bez nutnosti. Vzniknutia veľkých rán, vieme ukorigovať rast nechtovými šponami, strojčkami na úpravu správneho rastu. Medicína často rieši problémy konzervatívnymi procesmi, my ponúkame alternatívne možnosti. Stane sa však aj opačný postup, keď ja pošlem klienta ku chirurgovi. V našej bratislavskej prevádzke radi poskytneme poradenstvo a podrobnú konzultáciu s presne rozpracovanými pokynmi pre starostlivosť o chodidlá.

› **Musíte sa teda stále učiť, vzdelávať...**

...nemusím, ja chcem skúmať súvislosti, hľadať príčiny a ponúkať riešenia.

Je pre mňa cťou, že toto krásne a zmysluplné zamestnanie môžem vykonávať, a tým prispievať k lepšiemu komfortu života ľudí okolo mňa.

Púť do Talianska

Text: Jana Osvaldíkova ZŠ s MŠ sv. Jána Pavla II.

Snímka: Renáta Jurčiová

**Začiatok tohto školského roka bol pre niektorých našich žiakov rozpo-
ruplný. Zvyčajná apatia a nechúť ísť
po prázdninách do školy sa miešala
s očakávaním, aká bude púť do Ta-
lianska, na ktorú sa prihlásili. A tu
je jej krátke zhrnutie:**

Celé sa to začalo v nedeľu večer pred školou. Po úspešnom „nalodení“ sa do autobusu, zakývaní rodičom a požehnaní pánom farárom sme nabrali smer juh. Osadenstvo autobusu tvorili dvaja skvelí šoféri, štyri pani učiteľky, pán farár a štyridsaťosem žiakov. Cesta sa skladala z rozhovorov, filmu o pátrovi Piovi, zastávok na pumpách a pokusov aspoň trochu si pospať.

Ráno sme dolámaní vystúpili a do nosa nám udrela vôňa mora. Pri pohľade naň časť únavy opadla a keď sme prišli na pláž, bolo po únave. Šantenie v mori, zahrabávanie sa do piesku, prechádzky po pláži, nadväzovanie priateľstiev s nepříhlivými medúzami a nadšenie z pozdravu delfínov vyplnilo celé dopoludnie. Po ubytovaní v hoteli v Lorete začala tá pravá časť našej púte. V Bazilike Panny Márie Loretskej sme si pozreli

dom, v ktorom žila Panna Mária v Nazarete a sem ho preniesli v 13. storočí. Byť medzi múrmi, ktoré zažili anjelovo zvestovanie, že sa Mária stane matkou Božieho syna, vidieť svätú rodinu pri jej každodennej práci, počuť smiech malého Ježiša a o ktoré sa opieral unavený sv. Jozef po práci, bol pre mnohých silný zážitok. Preto sme voľný čas pred svätou omšou v jednej z kaplniek baziliky využili na vrátenie sa do domčeka a zotrvali v tichu medzi múrmi, ktoré nám mohli tak veľa pripomenúť.

Ďalší deň sme pokračovali v cestovaní autobusom. Cieľom bolo San Giovanni Rotondo. No nedalo sa to bez zastavenia sa v Lanciane. Je to miesto najznámejšieho eucharistického zázraku. Tu sa viac ako pred 1300 rokmi pri svätej omši hostia premenila na živé ľudské tkanivo a víno v kalichu na ľudskú krv. Okolnosti a podrobnosti tohto zázraku nám pán farár objasnil v kázni počas svätej omše, ktorú slúžil priamo pod monštranciou so spomínaným tkanivom a kalichom, v ktorom je krv vyzrážaná do hrudiek. Po svätej omši sme mali možnosť zotrvať v krátkej modlitbe a zoči-voči tomuto hmatateľnému dôkazu ďakovať za dar Eucharistie a vyprosiť si väčšiu lásku k nej.

Potom už nič nebránilo v ceste za pátrom Piom. Po ubytovaní v hoteli v San Giovanni Rotondo sme išli na miesta späť so ži-

votom stigmatizovaného kňaza. Boli sme v kostole, kde páter Pio slúžil sväté omše a kde spovedal. Boli sme aj na chóre, kde pri modlitbe dostal stigmy – rany ukrižovaného Pána Ježiša. Videli sme celu – izbu, v ktorej žil v kláštore i časť z množstva listov, ktoré dostal od ľudí. V novom chráme sme sa mohli pozrieť do tváre tohto svätca a zamyslieť sa nad našou cestou k svätosti. Po večeri sa časť z nás vrátila na modlitbu svätého ruženca.

Druhý deň nás čakala krátka cesta na Monte Sant' Angelo. Je to miesto zjavenia sa archanjela Michala. V chráme, ktorý bol vybudovaný v podzemnej jaskyni na žiadosť archanjela, sme boli na svätej omši. Voľný čas po nej sme využili rôzne – na nákupy suvenírov, jedla či na modlitbu. Po návraťte do San Giovanni Rotondo bol opäť rozchod. Niektorí dokupovali suveníry, iní sa v tichu vrátili k pátrovi Piovi, zašli do niektorého z kostolov či si prešli krížovú cestu.

Ďalšie ráno bolo kruté a krásne zároveň. Kruté bolo skoré vstávanie – okolo piatej hodiny. Krásna bola ranná cesta do kostola, v ktorom spovedal a slúžil sväté omše páter Pio. A práve tam sme sa o štvrt na sedem zúčastnili na svätej omši, čím sme sa vlastne s týmito svätými miestami rozlúčili. Po raňajkách sme sa našim autobusom vydali na späťovraciacu cestu. V piatok skoro ráno sme prišli do Vajnora ku škole, kde sa naša púť skončila.

Skončila? Cesta autobusom áno, no dúfam, že duchovná cesta nie. Tu, na zemi, sme tiež iba pútnikmi, ktorí smerujú domov – do neba. Verím, že aj táto cesta nám pomohla pozrieť sa na svoje vlastné cesty, či idú tým správnym smerom.

*Vianočný stromček
v izbičke stojí, mamička
pri stole jablčko rozkrojí,
A keď ho rozkrojí,
uvidím hviezdičku,
čo bola schovaná
v červenom jablčku.*

Pozor, bodkovaný pes!

Text: Emília Chlebinová MŠ sv. Jána Pavla II. **Snímka:** archív

Do materskej školy k nám opäť zavítali bábkoherci s divadelným predstavením *Pozor, bodkovaný pes!*, v ktorom sme sa dozvedeli, ako sa u Barborky doma všetko zmenilo príchodom nevychovaného Dunča. Veľmi pútavý príbeh o pravom priateľstve deti vtiahol do deja, zaujal, pobavil a tiež poučil, že mať pravého priateľa je cennejšie ako čokoľvek iné. A my sa už teraz tešíme na ďalšiu návštevu nášho obľúbeného divadielka.

Jesenné upratovanie

Text: Emília Chlebinová MŠ sv. Jána Pavla II. **Snímka:** archív

Fúka, fúka vetriček, striasa listy z vetvičiek. Žlté, hnedé, červené, všetky farby jesene. Okrem zbierania gaštanov, odtlačania jesenných listov sme si spoločne zveľadovali náš škôlkarsky dvor. Veruže sme mali veľa práce! Hrabanie, zametanie, zbieranie... Všetky šikovné rúčky sa zapojili a prispeli k pekne zveľadenému dvoru. Tak, a teraz si ho už môžeme spoločne užívať!

Futbalový turnaj v školskom klube detí

Text: Ladislav Večera, vychovávateľ zo ZŠ s MŠ sv. Jána Pavla II.
Snímka: Monika Takáčová

Plán výchovnovzdelávacej činnosti Školského klubu detí (ŠKD) pri Základnej škole s materskou školou sv. Jána Pavla II. Bratislava-Vajnory je veľmi pestrý. Pre zvýšenie telesnej zdatnosti detí organizujeme každý mesiac športové akcie: florbal, vybíjaná, futbal, skok do piesku, zaháňaná, prehadzovaná.

Tentoraz sme v ŠKD v spolupráci so Základnou školou Kataríny Brúderovej zorganizovali futbalový turnaj medzi tretími ročníkmi týchto škôl. Deti pod vedením vychovávateľov sa svedomito pripravovali. Vďaka striedačke sa mohli zapojiť všetky deti, ktoré mali o hru záujem. O konaní turnaju informoval plagát a na polčas sa chystalo občerstvenie. Aktívni žiaci dokonca vyrobili transparenty k povzbudzovaniu hráčov.

Deň D odštartoval slávnostným nástupom, na ktorom boli ešte raz vysvetlené pravidlá hry. Za vedenie školy sa prihovorila p. zástupkyňa. Rozhodoval kvalifikovaný rozhodca, ktorý dbal na dodržiavanie pravidiel. Zapisovateľ zaznamenával nielen góly, ale tiež sledoval hráčov, aby na záver mohol byť vyhlásený najlepší hráč a najlepší brankár za každú školu.

Hralo sa systémom spojených tried tretích a štvrtých ročníkov. V zostave boli, samozrejme, i dievčatá. Celkovým víťazom sa stala Základná škola s materskou školou sv. Jána Pavla II. Bratisla-

va. Deti boli odmenené vecnými cenami, sladkosťami a ocenením hráči aj diplomami.

Akcia splnila svoj účel - zapojiť do športovania všetky deti. Bola to ukážka, ako môžu jednotlivé školy aktívne spolupracovať. Cieľom bolo pobaviť sa, odstrániť stres, športovať i mimo vyučovania. Deti mali možnosť využiť túto aktivitu v rámci budovania dobrých vzťahov s vychovávateľmi. V takejto spolupráci budeme pokračovať každý mesiac rôznymi aktivitami. Najbližší turnaj bude vo vybíjaní, na ktorý sa už všetci tešíme.

Sviatok patróna našej školy

Text: Tatiana Ilavská a Jana Osvaldíkova
ZŠ s MŠ sv. Jána Pavla II.

Snímka: archív školy

V každej rodine si ľudia pripomínajú dni, ktoré sú pre nich dôležité – narodeniny, meniny a rôzne výročia. Aj naša školská rodina si osobitným spôsobom pripomína sviatok svojho patróna, svätého pápeža Jána Pavla II.

Už sa stalo zvykom, že sa v predvečer sviatku v škole stretnú rodičia, žiaci a učiteľia na spoločnom popoludní. Keďže tento rok sviatok pripadol na víkend, dňom spoločne stráveného času sa stala streda.

Prípravy prebiehali, samozrejme, skôr a námaha sa vyplatila. V deň D si žiaci a ich rodičia mohli vybrať z viacerých aktivít. Tí neposednejší sa určite potešili telocvičňami a prekážkovým dráham. Keďže vyšlo ešte aj ukážkové počasie, na školskom dvore sa rozpútal futbal. Ale na svoje si prišli aj tvoriví ľudia. Mohli si vytvoriť svojho dreveného panáčika – magnetku, vyzdobiť sviečku či hrnček, vyrobiť kľúčenku alebo náramok.

Nezabudlo sa ani na občerstvenie. Pani učiteľky napiekli koláče a pripravili aj slané pochúťky. Tento rok však „občerstvovacia“ miestnosť nebola navštevovaná tak hojne ako po iné roky. Konkurovali jej pani učiteľky, ktoré piekli palacinky, a deti si ich mohli dochutiť a ozdobiť podľa svojej momentálnej nálady. No a ďalší deň mali žiaci program

so svojimi triednymi pani učiteľkami.

Do materskej školy v tento deň opäť zavítali bábkoherci s divadelným predstavením *Pozor, bodkovaný pes!* Veľmi pútavý príbeh o pravom priateľstve deti úplne vtiahol do deja, zaujal, pobavil a tiež poučil, že mať pravého priateľa je cennejšie ako čokoľvek iné. Tí mladší si zahrli spoločenské hry a predviedli i krásne divadielko.

Piataci, šiestaci, siedmaci navštívili multifunkčné zábavné centrum Team Up. Žiaci dostali rýchle pokyny, rozdelili sa do skupín

*Zima prišla,
vietor duje, vonku
sniežik poletuje.
Cez oblok sa tlačí
mráz, Vianoce
už sú tu zas.*

a s nadšením sa rozbehli plniť úlohy, ktoré sú kombináciou športovej a vedomostnej aktivity. Každé družstvo dalo do hry všetky sily a súťažili v plnom nasadení. Určite sa tam ešte vrátíme, pretože HRA V PEVNOSTI sa všetkým veľmi páčila. V galérii Multium aj v malých priestoroch zakúsili pocit nekonečna. „Utáborili“ sa v miestnosti plnej optických klamov a odtiaľ postupne navštívili šesť miestností so zrkadlami a svetielkami. A užili si aj chvíľu voľna v centre Bratislavy.

Deviatci sa rozhodli „oprášiť“ svoje korčule. Odvahu nabrali aj tí, ktorí na korčuliach stáli prvýkrát. A popasovali sa s tým statočne!

Ku školskému životu patria aj oslavy. Dúfam len, že žiaci v záplave radosti a neučenia sa nezabudnú, komu vďačia za túto oslavu. Nech sú život a slová sv. Jána Pavla II. pre nás povzbudením do našich životov. Napríklad aj jeho „Nebojte sa!“, ktorú Slovákovi adresoval práve na vajnorskom letisku.

Tatársky poetický biftek

Text: Dr. Ivona Hološová, PhD. **Snímka:** archív školy

Jeden novembrový školský deň bol pre ZŠ K. Brúderovej netradičný tím, že nás navštívil slovenský herec Lukáš Latinák, ktorý s humorom i vážnosťou previedol žiakov ZŠ vlastnými skúsenosťami s povinným čítaním a slovenskou poéziou s praktickými ukážkami. Jeho poldruhahodinové predstavenie sa však netýkalo iba poetických a školských tém, ale ponúklo široký repertoár tém zo života, vzťahov, situácií a problémov mladých ľudí. Púta-ovou, atraktívnou a zároveň poučnou formou poskytol svoj - zdravý, triezvy a múdry pohľad na rôznorodé oblasti a krízové situácie – napríklad inak prerozprávaná rozprávka o Červenej čiapočke... Keďže Lukáša Latináka možno zaradiť do staršej a skúsenejšej generácie, dúfame, že jeho rozprávanie zarezonuje v deťoch a pomôže v tých chvíľach, keď to budú potrebovať.

Halloweenska prespávačka

Text: Dr. Ivona Hološová, PhD. **Snímka:** archív školy

Pred jesennými prázdninami si žiaci našej Základnej školy Kataríny Brúderovej zorganizovali noc v škole. Žiaci parlament pripravil rôzne súťaže a zážitkovú hru pre menších žiakov.

V škole sme sa stretli o 18.00 h. Deti si v triedach pripravili improvizované posteľe, vybrali spacáky, vankúše a niektorí aj plyšáky, aby im nebolo smutno. Jedlo a pitie si priniesli z domu, ale je pravda, že kuriéri s pizzou sa pred školou striedali jedna radosť.

Niektorí zaspali pred polnocou, niektorí nadránom, zopár vytrvalcov nespalo vôbec, ale všetci si noc v škole užili a tešili sa na ďalší rok.

Divadelno-výchovné predstavenie Hovor o tom!

Text: Dr. Ivona Hološová, PhD. **Snímka:** archív školy

Koncom septembra čakal našich druhostupniarov v telocvični Základnej školy Kataríny Brúderovej tím mladých hercov, ktorý nám prišli ponúknuť projekt zastrešený ministerstvom školstva a vytvorený odborníkmi v spolupráci s centrom poradenstva a prevencie.

Divadelno-výchovné predstavenie Nedaj sa! Hovor o tom! prinieslo tému šikany v jej najrôznejších podobách. Žiakov zaujali scény – z reálneho života, následné komentovanie a vysvetľovanie moderátora, ukážky youtuberov, vyjadrenia známych a slávnych ľudí, ktorých spoločnou mantrou bola výzva Nedaj sa! Nielen v zmysle nedaj sa šikanovať, ale hlavne – nebuď agresorom – tým, ktorý šikanuje. A tak sme sa všetci spoločne zamýšľali nad správaním, ktoré je dobré, správne a pomáha, a ktoré je zlé, ubližuje a kazí...

Dúfajme, že sme si z tejto akcie niečo odniesli – a to nielen v teoretickej rovine. A že sa budeme snažiť – každý sám a zároveň všetci spoločne byť k sebe láskaví alebo aspoň slušní.

Slávnosť uvítania detí do života

Text: Soňa Molnárová,
zástupkyňa starostu

**Čím by bol človek bez detí?
Prázdny stôl, možno prestretý,
A život šiel by povedľa.**

Bez detí by bolo na svete pramálo smiechu, radosti, chýbala by bezprostrednosť, fantázia by stratila svoje korene, z ktorých rastie do neba rozprávok, kde je všetko možné a dobro sedí na zlatom tróne. Bez detí by bolo na svete príliš smutno a sivo.

AKO DOBRE, ŽE SÚ MEDZI NAMI.

Zbor pre občianske záležitosti pripravil 30. novembra slávnosť uvítania detí do života pre malých Vajnorákov, ktorých mená sú zapísané v Pamätnej knihe mestskej časti. Mamičky okrem poďakovaní i gratulácií, obdržali aj Pamätný list pre dieťaťko a finančný príspevok od mestskej časti.

Malých kamarátov prišli pozdraviť deti z Materskej škôlky – s pásmom piesní a tancov, ktoré nacvičili pod vedením pani učiteľky Janette Švanyogvej.

Naším malým ratolestiam prajem, aby boli šťastným dieťaťkom v šťastnej rodine, kde sa majú všetci radi. Rodičom prajem, aby mali vždy otvorené dvere k citom svojich

detí, k tomu čo im je blízke. Aby sa raz dočkali tej krásnej vety, ktorá hovorí za všetko: „Moja mama, môj ocko sú mojimi najlepšimi kamarátmi.“

VITAJTE, MALÍ VAJNORÁCI!

Matej Mihočka, nar. 27. 9. 2022
Matej Lenčo, nar. 4. 3. 2023
Šimon Bango, nar. 31. 3. 2023
Michal Ščepán, nar. 6. 5. 2023
Rastislav Komáčko, nar. 7. 5. 2023
Magdaléna Kovačičová, nar. 29. 5. 2023
Lucia Kollárová, nar. 24. 6. 2023
Andrea Gaburová, nar. 6. 7. 2023
Liam Harnoš, nar. 9. 7. 2023
Dominik Fiala, nar. 11. 7. 2023
Jakub Zagora, nar. 24. 7. 2023
Natália Pántiová, nar. 5. 8. 2023
Lina Pagurko, nar. 31. 8. 2023
Vanesa Čuloková, nar. 6. 9. 2023
Denis Slovák, nar. 20. 10. 2023

*Vinšujem vám, vinšujem,
tieto slávne sviatky, Krista
Pána narodenia, aby vám
dal Pán Boh zdravia,
šťastia a hojného božského
požehnania – a po smrti
kráľovstvo nebeské
obsiahnuť. Amen.*

Stolnotenisový turnaj na ZŠ Kataríny Brúderovej

Text: PaedDr. Ivona Hološová, PhD.

Snímka: archív školy

Deň pred začiatkom jesenných prázdnin po halloweenskej prespávačke sa naša ZŠ Kataríny Brúderovej rozhodla venovať stolnotenisovému turnaju. Na turnaj prišlo svoju hru prezentovať osemnásť žiakov mladšej kategórie (5.-6. ročníka) a až dve desiatky žiakov staršej kategórie (7. - 9. ročníka). Aby bolo otvorenie aj slávnostné, dievčatá rytmicky a krásne zatancovali. Pred začatím turnaja nám zatancovalo šikovné duo - Adela Hocková a Adela Čertíková.

System turnaja bol nastavený tak, aby mal každý šancu si zahrať aspoň pár zápasov. Začal sa boj v 4 skupinách. Najlepším dvom

z každej skupiny sa podarilo postúpiť do vyraďovacieho „pavúka“, kde už prebiehali boje na jednu porážku.

V kategórii mladších žiakov sa naozaj bolo na čo pozeráť. Po kvalitných výkonoch a vyrovnaných zápasoch sa tešil z 3. priečky Matej Eliáš (5.B). Vo veľmi peknom finále získal striebro Juraj Baťa (6.B), ktorý nestačil na výborne hrajúceho Jakuba Eliáša (5.B). Po mladších sa dostali k slovu aj naši starší žiaci, ktorí taktiež ukázali svoju kvalitu. V zápase o 3. miesto sa viac darilo Lukášovi Račkovi (8.B). Vo finále tuho bojoval Jakub Račko (8.B), ktorý však ťahal za kratší koniec, keď podľahol nekompromisnému favoritovi tohto turnaja Pavlovi Marcin-Humeníkovi (9.B). Máme radosť z bohatej účasti a gratulujeme víťazom.

V areáli Alviano otvorili hokejbalové ihrisko

Text: redakcia
Snímky: archív

V mestskej časti Bratislava-Vajnory v areáli Alviano v piatok 24. novembra otvorili nové hokejbalové ihrisko. Jeho otvorenie bolo zároveň začiatkom hokejbalového týždňa vo Vajnoroch s bezplatnými tréningami pre záujemcov.

„Vždy ma poteší, keď sa nájde skupina nadšených ľudí, ktorí chcú niečo pre svoju komunitu, mesto alebo mestskú časť urobiť. Stalo sa tak aj v prípade hokejbalového ihriska, ktoré sme dnes otvorili. Športovci zo Športového klubu Vajnory s podporou Magistrátu hlavného mesta SR Bratislavy a našej mestskej časti pomohli upraviť areál, ktorý nám dlhodobo pustol. Verím, že z neho vybudujú živé miesto nielen pre hokejbal, ale aj pre rôzne druhy športov a najmä pre prácu s mládežou“, povedal starosta mestskej časti Bratislava-Vajnory Michal Vlček.

Predseda Športového klubu Vajnory Matúša Krutého potešilo, že už v prvý deň bolo na ihrisku množstvo detí. „Myslím, že si nájdú čas na to, aby si zahrali hokejbal na tomto novom krásnom ihrisku“, povedal pre Vajnorské novinky.

Na otvorení sa okrem iných zúčastnili bývalý hokejista Rastislav Konečný s man-

želkou Oľgou Konečnou, športoví moderátori Dano Očenáš, Marianna Ďurianová, Dominik Kríž, hokejový komentátor Marek Marušiak a viacerí hokejbaloví majstri sveta.

Prezident Slovenskej hokejbalovej únie Miroslav Dragun je rád, že v rámci Bratislavy a Bratislavského kraja vzniklo ďalšie hokejbalové ihrisko. „Teším sa, že starosta Michal Vlček sa aj spolu s Matúšom Krutým rozhodli rozšíriť našu hokejbalovú rodinu

aj tu vo Vajnoroch. Aj ja verím, že čoskoro privítame minimálne mládežnícke extraligové súťaže aj na tomto ihrisku“, povedal pri príležitosti jeho otvorenia.

Ťažiskom aktivít na novom ihrisku má byť najmä práca s mládežou a dôležitý je tiež nový impulz pre využívanie asphaltovanej plochy v areáli Alviano, ktorej systematické a efektívne využívanie chýbalo.

„Hokejbal a florbal sú aktuálne medzi mládežou veľmi populárne športy, ktoré sú potenciálnym prísľubom aj pre vznik nových organizovaných tímov aj súťaží. Športovcom držím v ich úsilí palce a všetci aktívni športovci a nadšenci, ktorí vedia realizovať podobné projekty, majú u nás dvere otvorené“, povedal starosta Vajnor Michal Vlček.

Dotáciu vo výške 29 500 eur poskytlo z Dotačného programu na podporu športu a vzdelávania Hlavné mesto SR Bratislava

BRATISLAVA

Život FK Vajnory

Text: Richard Fekete
Snímky: Archív FK Vajnory
 a Martin Gabura

Na hranici je hlavne infraštruktúra, sú tu ale aj ľudské zdroje (tréneri) či individuálne možnosti členov súčasného vedenia. Je viac ako isté, že sme percentuálne na počet obyvateľov, spádovú oblasť či finanč-

né možnosti už teraz v špičke celej krajiny. A navyše podmienky v obci sú veľmi obmedzené. Náš areál je už teraz vyťažený dvojnásobne oproti odporúčaným hodnotám (hlavne zaťažovanie trávnik), máme

Posledné týždne v roku znamenajú prechod do telocviční a na umelé plochy, tradičnú zábavu a, samozrejme, okrem bilancovania aj pohľad do budúcnosti. Vo Vajnoroch sa aktuálne o športe veľa hovorí. Nové hokejbalové ihrisko, problémy hádzanárov, budúcnosť futbalového areálu. Témy, ktoré sa rozoberajú z viacerých uhlov a treba len veriť, že nakoniec dopadnú prijateľne pre všetky strany. Čo ale trochu zaniká, je extrémny rozmach futbalovej základne. Nielen výkonný výbor, ale aj samotná obec, stoja pred viacerými rozhodnutiami.

DVESTOŠTYRIDAŤ DETÍ!

FK Vajnory sa dostáva počtom mladých hráčov (200 registrovaných + cca 40 v predprípravke) do najvyšších poschodí v rámci celého Slovenska. To zároveň znamená, že začína atakovať svoje maximá.

tu 2 malé telocvične (cirkevná a staršia štátna, osud novej ešte nie je známy), žiadny vhodný umelý povrch (na štátnej škole sa ihrisko len bude stavať, cirkevná svoju plochu vonku na takéto účely nepočíta a nové hokejbalové ihrisko na futbal vhodné nie je, špeciálne v zime). A nenájdeme ani nijakú inú voľnú plochu, na ktorej by sa dalo len tak hrať. To vnímajú všetci. Trochu nám pomáha umelý trávnik na Javorke (Čierna Voda). Klub v tejto podobe potrebuje hlavne profesionalizáciu štruktúry vedenia, viac trénerov a viac plôch na tréningy. Preto každého čitateľa týchto riadkov prosíme o pomocnú ruku pri hľadaní ľudí ochotných a schopných pomôcť. Ak nejakého poznáte alebo máte chuť prísť Vy osobne, zavolajte predsedovi FK. Musia byť ale stotožnení s filozofiou klubu, o ktorej je v tomto čísle tiež reč.

SMUTNÝ ZÁVER JESENE MUŽOV

V seniorskom prevedení nás záver prvej polovice sezóny veľmi nenadchol. V minulom čísle sme sa radovali z priebežného druhého miesta v VI. lige a z toho, že sme ako jediný tím dokázali vyhrať nad prvou Kráľovou pri Senci. Lenže neskôr sa vo víťaznom zápase s B-čkom Devinskej Novej Vsi zranil náš najlepší strelec Lukáš Zeman a iného strelca sme už potom nenašli. Žiaľ, doslova a do písmena. V Hamuliakove, s Miloslavovom aj so Záhorskou Bystricou sme prehrali zhodne 0:1.

Bez Lukáša Zemana sme nevedeli dať gól

Po 12-tich kolách sme síce v tabuľke na treťom mieste, no na Volkswagen strácame 7 bodov a na vedúcu Kráľovú dokonca 10, čo sa pri jej kvalite a výkonnosti bude dobiehať len veľmi ťažko. Spoločne s trénerom Marcelom Hulákom sa budeme musieť zamyslieť hlavne nad tým, ako v mužstve prebudiť emóciu a zápal tak, aby diváci cítili viac kolektívneho ducha. A to aj vtedy, ak chýbajú starší skúsenejší hráči na čele s Lukášom.

5. ROČNÍK ZÁBAVY

V sobotu 18. novembra sme sa zišli na tradičnej megapárty, ktorá napísala už svoje piate pokračovanie. Pri plánovaní nám ani nenapadlo, že piatok 17. 11. je voľný deň a podujatie tak bude v strede predĺženého víkend.

Napriek tomu sa zišlo znovu cez 100 hostí, z ktorých mnohí patria a mnohí verme, že budú patriť medzi podporovateľov a fanúšikov FK Vajnory. Najviac unavení si počkali do tradične cenami veľmi nabitej tomboly, najväčší tanečníci zostali do štvrtej ráno.

Vajnorská futbalová cesta

Text: Richard Fekete
Snímky: Archív FK Vajnory

Detí v našom klube pribúda. V roku 2016 ich bolo registrovaných šesťdesiat, teraz je ich už dvesto a okrem nich máme aj štyridsať nádejí v predprípravke. Vianočné obdobie preto využívame na to, aby sme si pripomenuli, ako by chcel vajnorský klub pracovať. Prvým dôvodom je rastúci počet rodičov a ich neustála obmena. Potom, žiaľ, aj ich chabá účasť na aprílovom seminári mentálneho trénera Adama Truhlářa v tunajšom kultúrnom dome. No a ďalšou je konštruktívna spätná väzba niektorých fanúšikov či podporovateľov. V tomto čísle ponúkame len výber hlavných bodov. O ostatných Vás môžu informovať samotní tréneri či predseda klubu. Tieto riadky sa opierajú o slová a fakty z prednášok pánov Kuračku a Truhlářa priamo pre FK Vajnory, ale aj z ďalších odborných seminárov.

KÓDEX

Hlavné myšlienky nájdete na našej webovej stránke. Každý rodič je povinný pri registrácii svojho dieťaťa jasne vyznačiť aj to, že súhlasí so spôsobom výchovy detí v klube. U nás to nie je len formalita, preto by mali všetci tých pár minút krátkemu textu skutočne venovať. Dozvedia sa motto, ciele a vízie, ktoré boli vytvorené ešte v roku 2016. Zároveň je dôležité prečítať si kódexy. Ten najdôležitejší, určený pre rodičov, sme zhrnuli do textu na troch tabuliach umiestnených v našom areáli. Kódex je istým spôsobom zmluvou medzi FK a rodičom. Vychádza z podobných materiálov najväčších klubov na svete, ako FC Liverpool, Borussia Dortmund, FC Barcelona a podobne. Ich štadióny tu mať nikdy nebudeme, ale myšlienky, s ktorými pracujú, prebrať môžeme.

ZRUŠENIE TABULIEK

FK Vajnory bol pred pár rokmi hybnou silou pri zrušení tabuliek pre deti do 11 rokov v súťažiach BFZ (chceli sme až do 13, ale aj toto bol úspech). Iniciatíva sa zrodila koncom pandémie krátko po tom, ako sme uverejnili 3 dieľky rozhovorov s mentálnym koučom Ada-

mom Truhlářom na youtube. Rovnaký názor mal aj iný mentálny kouč a zároveň psychológ Peter Kuračka na našom prvom seminári pre rodičov ešte v roku 2017, ale aj mnoho ďalších odborníkov a štúdií po celom svete. Napríklad v jednej dlhoročnej štúdiu zistovali psychológovia (hlavne v USA) motívy pri športovaní všeobecne. Deti si mohli vybrať z dvanástich možností. Motív „vyhrávať“ bol u chlapcov vo veku 10 až 18 rokov na 8. mieste, u dievčat dokonca na poslednom. Z iných výskumov zase vzišli tieto 4 najdôležitejšie detské motívy: zábava, zlepšovanie schopností, patriť do nejakej skupiny (hrať s kamarátmi) a robiť niečo, v čom som dobrý. Veľkou podporou v našej snahe bol aj úspech tohto modelu v Belgicku (zrušenie tabuliek do U13 a zmena myslenia). Táto malá krajina bola cca 4 roky na čele rebríčka FIFA. Čo sme podporili?

- › **Vnútna motivácia detí** (ak má nejakú činnosť rado, prísun vonkajších odmien, ako napr. tabuľky, tento vzťah neprehľbuje, ale naopak ničí)
- › **Väčšie sebavedomie** (deti sú ochotné robiť viac chýb a viac riskujú, a tým sa viac učia)
- › **Úbytok prehnanych očakávaní** (rodič a tréner musia hodnotiť hráča cez výkon, nie výsledok)
- › **Boj s vyhorením** (bez stáleho tlaku si deti vytvoria na ihrisku bezpečnejšiu únikovú

zónu s vnútornou slobodou, ktorá patrí len im)

- › **Lepšia atmosféra počas zápasov** (zmenšila sa nervozita na tribúnach)
- › **Menší vplyv počítačov** (pri väčšej voľnosti na ihrisku ju deti hľadajú menej v hrách)
- › **Schopnosť prehrať** (prehra je možnosťou naučiť sa niečo nové)

TRÉNERI

V klube sa snažíme, aby trénerov spájala tento pohľad na futbal. Čo najčastejšie spolu komunikujeme, pre nováčikov máme spísané odporúčania a taktiké ich motivujeme k zvyšovaniu trénerských licencií. Z detí chceme vychovať hlavne správnych slušných ľudí, ktorí rešpektujú iných a majú zároveň odvahu v hre útočiť – už od najmenšieho veku, aj keď sa to nie vždy darí. Musíme mať ale vieru, že pri futbalovom raste v kariére zverenca je každá udalosť užitočná.

- › **Tréner musí byť otvorený novým myšlienkam.** Futbal je jednoduchá hra, ale s mnohými neuveriteľnými detailmi. A stále sa vyvíja. Správny tréner preto musí vždy počúvať odborníkov aj iných kolegov, vzdelávať sa. Iba vďaka tomu sa vie zlepšovať a posúvať tak ku kvalitnejšiemu výkonom aj svojich zverencov.

- ▶ **Tréner sa musí snažiť porozumieť každému hráčovi.** Deti sú v rôznych vývojových štádiách a majú jedinečnú osobnosť. Ak ale budú pracovať v bezpečnom príjemnom prostredí zábavnou formou a budú oceňovaní a chválení za úsilie, zlepšovanie sa, nadpriemernú snahu či dokončenie náročnej úlohy, budú si vytvárať pozitívnu väzbu k futbalu všetky.
- ▶ **Tréner (rodič) by mal mať deti rád za to, čo vedia, nie ich nenávidieť za to, čo ešte nevedia.** V množstve omylov malého hráča musíme vypozerovať aspoň jedno jeho správne riešenie, iba tak v ňom dokážeme vytvoriť správnu väzbu na trénera a hru ako takú. Zároveň si musíme dať pozor na chybnú reč tela (gestá, mimika, pokyny), lebo ňou môžeme zrazať jeho vôľu a sebavedomie.

- ▶ **Každá situácia v zápase je nová, hráč by mal vždy hrať ako za stavu 0:0.** Všetci tréneri chcú, aby hráči hrali v každej situácii naplno. V mládežníckych kategóriách sú výsledky často vysoké, a my chceme, aby deti aj za stavu 0:10 či 10:0 hrali naplno a nezľahčovali si úlohy.

- ▶ **Prioritou je gól dať, nie ho nedostať.** Chceme, aby boli deti neobjavne pri hre „jeden na jedného“, aby mali odvahu urobiť chybu, aby čo najlepšie ovládali loptu.

- ▶ **K súperovej bráne sa chceme dostať najkratšou a najjednoduchšou cestou.** Prvá myšlienka po zisku lopty musí byť ofenzívna. Hráč musí útočiť sám alebo v spolupráci s ostatnými. Výzvou trénera je pomôcť najsť deťom adekvátne východisko. A to sa dá len tak, že pri tréningu zažijú čo najviac zápasových situácií a dostanú čo najviac možností na ich riešenie.

SPRÁVNE NASTAVENIE

Psychologička Carol Dwecková skúma-
la 20 rokov nastavenie mysle, čo je vlastne

MILÍ RODIČIA, NEZABÚDAJTE

- **SME LEN DETI A CHCEME SA HRAŤ** (nechajte nás užiť si zápas)
- **BAVTE SA S NAMI, CHVÁĽTE SNAHU** (na koučing a rady je tréner)
- **NECHAJTE NÁS ROBIŤ CHYBY** (zlepšujeme sa vďaka nim)
- **REŠPEKTUJTE VŠETKÝCH OSTATNÝCH** (na ihrisku aj na tribúne)
- **ROZHODCOVIA SÚ ĽUDSKÉ BYTOSTI** (usmerňujú nás)
- **NEMUSÍME VYHRAŤ ZA KAŽDÚ CENU** (v živote sú dôležitejšie veci)

VAŠE DETI

Takto vyzerajú tabule priamo na štadióne

osobný postoj človeka pred nejakou udalosťou a činnosťou. Je buď fixné alebo nastavené na rast. Nikto v sebe nemá len jedno alebo druhé. Čím je človek mladší, tým je väčšia šanca, že ho „posunieme“ k nastaveniu mysle na rast. Teda tomu správne. A prečo správne? Naše schopnosti sú vďaka nemu flexibilné a ovplyvniteľné, úspech pripisujeme ťažkej práci a neúspech nás motivuje pracovať tvrdšie, výzvy sú prijímané a vyhláďované, úroveň inteligencie a iných charakteristík je premenlivá a dá sa budovať, úsilie vidíme ako cestu k majstrovstvu, dôležitý je pre nás proces učenia a zlepšovania sa, nie je pre nás až také dôležité akí sme teraz, ale kam sa chceme dostať, kritiku považujeme za zdroj informácií, chyby považujeme za príležitosť k učeniu, strach vidíme ako výzvu na jeho prekonávanie. Pri fixnom sú presne opačné atribúty. Ako na to? Pri komunikácii s dieťaťom chválime len úsilie a proces zlepšovania sa, situácie v tréningu a zápasoch popisujeme pokojne, stanovujeme osobné štandardy (ciele) vedúce k porovnávaniu

so sebou samým (športovec musí mať plnenie cieľov pod vlastnou kontrolou), musíme dieťa viesť príkladom, vlastnou činnosťou a vystupovaním (najviac sa deti učia pozorovaním a rodič je pre nich najväčším vzorom).

PRED, POČAS A PO ZÁPASE

Najviac sa môže „pokaziť“ pred, počas a po samotnej súťaži. Pod väčším vplyvom emócií. Nezabúdajme, že „zápas patrí deťom“. Chcú si zahrať, ukázať čo sa naučili, prekonať prekážky, prežiť malé úspechy aj pády so všetkými sprievodnými citovými javmi. Po súťaži má v sebe dieťa ohromný mix pocitov. Hlavne pri neúspechu. Prežíva veľký smútok, sklamanie, pocit viny, hanbu i hnev. Hovorí si: „pokazil som to“, „je to moja vina“, „čo budú hovoriť ostatní?“, „som slabý, nemám na to“, „čo si pomyslí tréner, rodičia?“. Ani dospelý pri podobnom emocionálnom vypätí už nepotrebuje ďalšiu kritiku. Po zápase by mala byť nálada bez ohľadu na výsledok rovnako priaznivá a pozitívna. Dieťa by nemalo mať pocit, že po prehre ho rodičia nemajú radi, že sú nahnevaní. V takom prípade si totiž vinu preniesie na seba a ak to bude zažívať pravidelne, neskôr nebude chcieť, aby bol jeho rodič nešťastný, a preto sa bude od športu odťahovať. Mnohé ďalšie postrehy si môžete vypočítať na:

- ▶ **prednáška Petra Kuračku (rok 2017)**
<https://www.fkvajnory.sk/archiv/8241>
- ▶ **rozhovory s Adamom Truhlárom (2020)**
<https://www.fkvajnory.sk/archiv/12513>
<https://www.fkvajnory.sk/archiv/12517>
<https://www.fkvajnory.sk/archiv/12521>

Na záver mi dovoľte v mene Výkonného výboru FK Vajnory poďakovať všetkým fanúšikom a podporovateľom za pomoc v roku 2023. Vďaka patrí aj trénerom, rodičom, mladým i dospelým hráčom, či hospodárovi a jeho rodine. Všetkým zároveň prajeme to najlepšie v roku 2024.

Ohliadnutie za jesennou časťou sezóny

Text: Martin Holeš a Miroslav Darnadi
Snímky: archív

Ako už býva zvykom, prípravu na novú sezónnu HK Vajnory odštartovali podujatím Športový deň detí – Hod' a bež. Deti si na hádzanárskom ihrisku v športovom areáli Alviano mohli otestovať svoje schopnosti v šiestich disciplínach. Vyskúšali si hod detskou hádzanárskou loptou na brankára, hod na presnosť a rôzne bežecké cvičenia. Po absolvovaní všetkých disciplín si deti zahrali mini hádzanú. Na záver sa uskutočnilo vyhlásenie výsledkov. Každé jedno dieťa odchádzalo s diplomom, medailou a novou penovou hádzanárskou loptou, aby doma mohlo trénovať. Celkovo sa tohto podujatia zúčastnilo štyridsaťdva detí z Vajnora a blízkeho okolia.

Počas leta sa hráči HK Vajnory pripravovali na novú sezónnu prevažne individuálne a raz za týždeň v prípade dobrého počasia sa stretli na hádzanárskom ihrisku v športovom areáli Alviano. Halová časť sezóny odštartovala v septembri v Dome športu. V tejto hale hráči nielen trénujú, ale aj odohrávajú všetky domáce zápasy až na výnimky, keď sa mu-

sia poobzerá po iných dostupných halách v Bratislavskom kraji. Jesenná súťažná časť sa niesla v znamení prebudovania kádra, keďže viaceré dlhodobé opory sa vážnejšie zranili alebo ukončili svoju kariéru. Kvalita prvej ligy sa v tomto ročníku výrazne zvýšila. Takmer každý klub má v kádri zabudovaných skúsených extraligových hráčov, častokrát bývalých reprezentantov Slo-

venska. Alebo mladých hráčov, ktorí v extralige zbierajú skúsenosti.

Tieto faktory sa podpísali aj pod naše jesenné výsledky. Veríme, že vďaka viacerým mladým hráčom, ktorí sa zabudovávajú do tímu, bude jarná časť pre nás výsledkovo oveľa lepšia. V októbri sme sa zúčastnili tradičného turnaja starých pánov Slovnafť Cup Bratislava. Postupne sa nám podarilo poraziť tímy Pezinka, Lehoty pod Vtáčnikom a tím Masters Slovakia, vo farbách ktorých hrali viacerí majstri sveta v tejto kategórii. Potom nasledovala remíza s SHT Hlohovec a prehra s víťazmi turnaja z Malaciek. Vďaka týmto výsledkom sme obsadili vynikajúce 2. miesto.

Tradičná Katarínska zábava, ktorú organizuje HK Vajnory už dlhé roky, sa tento rok konala v spolupráci mestskou časťou Vajnory presne na Katarínu 25.11.2023. V pekných priestoroch domu kultúry vo Vajnorochoch si dvesto ľudí užilo zábavu až do skorého rána. Do tanca im hrala kapela Rehákovci, ktorých na husliach dopĺňal Michal Moravčík a mladším návštevníkom ponúkol tanečné hity DJ Live. Aj vďaka nim bol parket neustále plný. Ďakujeme všetkým hosťom a sponzorom za podporu. A naše hádzanárske družstvo aj vďaka ich účasti na Katarínskej zábave môže pokračovať v činnosti.

Mestská časť Bratislava - Vajnory Vás srdečne pozýva na

Reprezentačný

Ball

mestskej časti Bratislava - Vajnory

10. februára 2024
o 19 hod.

DK Vajnory, Pod lipami 2

Účinkujú:

súrodenci Hečkovci

Vanessa Šarközi & Miloš Bihary

Back 2 Back

Tribaladía

Úvodný tanec: Dominika Rošková s partnerom

Moderuje: Veronika Paulovičová

Vstupenky: MÚ BA-Vajnory, 69 € veľká sála, 59 € malá sála
Rezervácia a predaj lístkov od 8. januára 2024:
kultura@vajnory.sk, 02/2129 5223

Mestská časť
Bratislava Vajnory

vajnory.sk

Vajnory - dedina v meste

GALÉRIA ŠPORTOVÝCH A KULTÚRNYCH PODUJATÍ V ROKU 2023

Reprezentačný ples Mestskej časti
Bratislava - Vajnory

Cyklistickú sezónu otvorili
Vajnory na kolieskach

Na kvetnú nedeľu sme vybrali výhercov
súťaží o najkrajšiu kraslicu

FK Vajnory oslávil 90 rokov

V Parku pod lipami sme postavili
tradičný máj

Na Starom letisku bol mega obrovský
hudobný festival Lovestream

Hody a dožinky sme spojili
do veľkolepého Dňa Vajnor

V krásny jesenný deň sa uskutočnil
Vajnorský minimaratón

Otvorili sme nové hokejbalové
 ihrisko